

HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI

KERTVÁROSI KATOLIKUS ÓVODA

(6800. Hódmezővásárhely, Hóvirág u. 5. sz.)

OM 201034

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2.o.
Jogszabályi háttér	4.o.
Ahonnán elindultunk	6.o.
BEVEZETŐ	9.o.
I. Pedagógiai alapelvek	9.o.
I.1. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelvei	9.o.
I.2. Az Egyház nevelésre irányuló alapelvei	10.o.
I.3. A Pedagógiai Program elkészítésekor figyelembe vett szempontok	11.o.
I.4. A katolikus közoktatási intézmények küldetése	11.o.
II. KATOLIKUS GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	14.o.
II. 1. Katolikus gyermekkép	14.o.
II. 2. Katolikus óvodakép	16.o.
III. A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	17.o.
III. 1. Hitre nevelés erősítése	17.o.
III. 2. Néphagyományok ápolása.....	19.o.
III. 3. Egészséges életmód alakítása	20.o.
III. 4. Az érzelmi az erkölcsi és a közösségi nevelés	23.o.
III. 5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	27.o.
IV. A KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	30.o.
IV. 1. Személyi feltételek	30.o.
IV. 2. Tárgyi feltételek	31.o.
IV. 3. Az óvodai élet megszervezése	31.o.
IV. 4. Az óvoda kapcsolatai	35.o.
AZ ÓVODÁNK NEVELÉSI GYAKORLATA	39.o.
V. A KATOLIKUS ÓVODA TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	40.o.
V. 1. Hitre nevelés	41.o.
V. 2. A játék	44.o.
V. 3. Verselés, mesélés.....	48.o.
V. 4. Ének, zene, népi játék, tánc	51.o.
V. 5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	54.o.
V. 6. Mindennapos mozgás	57.o.
V. 7. A külső világ tevékeny megismerése	60.o.

V. 8. Munka jellegű tevékenységek	64.o.
V. 9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	67.o.
VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	70.o.
VII. GYERMEK - ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM	73.o.
Érvényességi Nyilatkozat	76.o.
Záradék	77.o.
~ <i>Pedagógiai Program felülvizsgálata, elfogadása</i>	
~ <i>Jegyzőkönyv</i>	
~ <i>Fenntartói Jóváhagyó Nyilatkozat</i>	
~ <i>A Szülői Közösség Egyetértő Nyilatkozata</i>	

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Törvények

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról és érvényben lévő módosításai

Egyházi Törvénykönyv

II. Vatikáni Zsinat dokumentumai

- Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. törvény [MK 2012/172. (XII. 18.)]
- Magyarország 2013. évi központi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CXCVI. törvény [MK 2012/170. (XII. 15.)]
- A gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról és módosításai 1997. évi XXXI. törvény
- A lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházról 1990. évi IV. törvény
- A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. törvény [MK 2012/164. (2012. XII.7.)]
- Az egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXV. törvény [MK 2012/180. (XII. 27.)]
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről

Rendeletek

- A Klebelsberg Intézményfenntartó Központról szóló 202/2012. (VII. 27.) Korm. rendelet
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet

- A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat-és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- Az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések és az integrációs rendszerben részt vevő intézmények és az ezen intézményekben dolgozó pedagógusok 2012. évi támogatásáról 30/2012.(IX. 28.) EMMI- rendelet
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet
- A pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről szóló 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet
- A pedagógiai szakszolgálatokról (jelenleg még) 4/2010. (I. 19.) OKM rendelet
- 3/2012. (VI.8.) EMMI - rendelet a 2012/2013. tanév rendjéről
- Az 1/1998. (VII. 24.) OM rendelethez 7. számú melléklet a 11/1994. (VI.8.) MKM rendelethez Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről és módosításai
- Kormányhatározat
- Az építésügyi szabályozás ésszerűsítéséről és az ehhez kapcsolódó szabványok felülvizsgálatáról 1357/ 2011. (X.28,)
- Az ONAP módosításáról szóló 137/2018 (VII.25.) kormányrendelet
- Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet -1. melléklet
- Továbbá a fenntartói és a helyi (önkormányzati) rendeletek

„Joggal hihetjük, hogy az emberiség jövője azok kezében van, akik fel tudják tárni az utánuk következő nemzedékeknek az élet és a remény forrásait.”¹

Ahonnán elindultunk...

A Kertvárosi Katolikus Óvoda nevelőtestülete célul tűzte ki a gyermekeket megillető jogként a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, az egyenlő hozzáférés biztosításával, melynek kialakulása születéstől kezdve egészen az ifjúkorig tart.

Gyermekeközpontú óvodai nevelésünk során a gondoskodó, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, sokoldalú tevékenységek biztosítására törekszünk.

Gyermekeink közül sokan a katolikus óvodában szerzik első vallásos ismereteiket, ahol a játék – mint a gyermek elsődleges tevékenysége –, a munka, a tanulás és a közösségformálás sajátos világszemlélettel történik.

A gyermekek nevelése elsősorban a családok feladata, így az óvodai nevelésünk során a családok nevelési kultúráját tiszteletben tartjuk, ugyanakkor szükségét érezzük annak, hogy feltárjuk számukra: a gyermek Isten ajándéka, szüleinek semmivel nem pótolható kincse.

„Nagy a tét, hiszen a család értéke elleni minden támadás az emberiség valódi javai elleni támadás.”²

Alapelvként fogalmazódik meg a gyermeki tevékenység szabadsága, az ezzel járó felelőssége.

A Kertvárosi Katolikus Óvoda Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város azon óvodája, mely fenntartótól függetlenül a település közoktatási struktúrájában szerepet kap. Olyan nevelési-oktatási céllal létrehozott intézménykomplexum része, ahol egymás mellé épült bölcsőde, óvoda, általános iskola és középfokú intézmény.

A különböző társadalmi összetételű környezet határozta meg az óvodánkkal szemben támasztott célokat és követelményeket. Az óvoda jelenlegi arculata megfelel a szülők elvárásainak. Ennek megítéléséhez segítséget kaptunk a szülők által kitöltött kérdőívek válaszaiból, melyek azt tükrözték, hogy szülők 60 % - a ismeri, 36 % -a részben és 4%-a nem tájékozott a nevelési feladatainkról.

Kiemelik rugalmasságunkat, nyitottságunkat az új módszerek iránt. Meglátásunk szerint családi légkör, esztétikus környezet és gyermekeközpontúság érvényesül óvodánkban.

¹ Lelkipásztori konstitúció az egyház és a mai világ viszonyáról 31. A II. Vatikáni Zsinat tanítása

² II. János Pál pápa (2004)

Elvárják tőlünk, hogy a nálunk nevelt gyermekek 6-7 éves korukra megfeleljenek az iskolai feladatok ellátására.

Továbbra is igénylik a nyílt napokat, a közös családi rendezvényeket. Örömmel segítenek a közös programok megszervezésében.

Intézményünk a város legnagyobb óvodája 1974.-ben épült 4 csoportszobával, 100 férőhellyel. Ez a férőhely az évek során nem tudta kielégíteni a létszámgigényeket, hiszen a városnak ez a része akkoriban indult fejlődésnek. Ezért 1977.-ben újabb négy csoportszobával, további 100 férőhellyel bővült, amelyhez szolgálati lakás tartozik.

Az utóbb készült épületszárnyban ideális méretű tornaterem és nagy zsibongó áll rendelkezésünkre, a mindennapok tevékenységei során.

Nyolc foglalkoztató található, ahol osztott, és a gyermeklétszám alakulásának függvényében részben osztott szervezeti formában működő csoportok vannak. Elegendő hely jut gyermekinknek a változatos tevékenységekre. A környezet esztétikájának megteremtésében egyéni, autonóm módon az intézmény dolgozói maximálisan eleget tesznek, ennek köszönhetően valamennyi csoportszoba sajátos atmoszférát mutat.

Óvodánk lakótelepi óvoda, ám mégsem hordozza magában a lakótelepekre jellemző tulajdonságokat, hiszen *a terület elnevezéséhez igazodva „kertvárosias” jellegű, zöld övezetben helyezkedik el.* Névválasztásunk során is szem előtt tartottuk mindezt.

Udvarunk fás, ligetes, részben füves. A virágzó fák, árnyat adó lombok meghitt biztonságot jelentenek az egyébként zaklatott világban élő emberek gyermekeinek. Telepítése, elrendezése ideális a céljaink megvalósításához, területi nagysága, berendezése gazdag játék és mozgáslehetőséget kínál. Az 50 évvel ezelőtt átadott óvoda e tekintetben ma is a kor elvárásainak megfelelő módon van berendezve.

A szomszédos művésztelep jó lehetőséget kínál a művészeti neveléssel összefüggő feladatok megvalósítására. A Kása erdőben tett séták a természeti környezet megismerését, megszerettetését, védelme fontosságának tudatosítását biztosítják.

2007. márciusa nagy fordulópontot jelentett az életünkben, hiszen akkor döntött Hódmezővásárhely M. J. V. Közgyűlése arról, hogy 2007. augusztus 31.-től a Szeged – Csanádi Egyházmegye kezelésébe adja az óvodát.

„A fenntartóváltás kezdeményezője Dr. Kiss-Rigó László megyéspüspök volt, aki szerint...a helyi katolikus közösségi élet kibontakozásának új távlatai nyílhatnak meg.”³

³ Új Ember Katolikus hetilap 2007. 06. 10.

„Meggyőződésem, hogy a fenntartóváltás jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy az intézmény egy stabil értékrenddel bővülő, a jelenleginél is magasabb színvonalú oktatás-nevelést nyújtson a város tehetséges gyermekei számára.” (Dr. Lázár János Polgármester)

Nevelőtestületünk a pedagóguspálya iránti elhivatottsága mellett, Isten általi különleges megbízatásként éli meg azt a lehetőséget, hogy Jézus munkatársaiként a katolikus egyház, mint a legnagyobb történelmi egyház értékeit közvetítse.

*Fehér virág vagy Mária!
Életünk fehér csillaga!
Fehér a lelked, mint a hó,
Örök szépség vagy, égi jó.*

*Fehér virág vagy Mária!
Tiszta kis lelkünk oltalma.
Esedezve kérünk: hintsd le ránk,
Szeplőtelen Szíved áldását!*

Sajnos a mai felzaklatott világunkban félre csúszott az emberi értékrend. A pénz utáni küzdelemben csorbát szenvednek az emberi kapcsolatok, az egymásra való odafigyelés, a szeretet, s a legfőbb emberi érték a tudás.

S hogy mekkora érték a szeretet? A legjobb pedagógiai módszer, hiszen szeretetteljes légkörben válik nyitottá a gyermek minden ismeret befogadására.

„Hittel tedd meg az első lépést. Nem kell hozzá látnod az egész lépcsőt, csak az első lépcsőfokot.”⁴

BEVEZETŐ

⁴ Martin Luther King Jr.

Az Óvodai Nevelés Országos Aaprogramja (a továbbiakban: ONAP) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

I. Pedagógiai alapelvek

I.1. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelvei

a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

d) az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Az óvoda elkészítette saját pedagógiai programját: amely megfelel az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programunk egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy intézményünk szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesülnek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

I.2. Az Egyház nevelésre irányuló alapelvei

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai közül különösen a Gravissium Educationis Momentum kezdetű leszögezi a katolikus nevelés jelentőségét:

„Az egyháznak is feladata a nevelés sajátos okból: először is azért, mert el kell ismernie, hogy nevelésre képes közösség. Legfőképpen pedig azért, mert kötelessége hirdetni az üdvösség útját minden embernek.”

A katolikus óvoda része az Egyház üdvözítő küldetésének, különösen a hitre nevelés területén. Amikor a katolikus nevelésről szólunk, - Jézus által adott küldetésről van szó, tehát szükséges megfontolni:

- a Szentírás tanítását, belőle Jézus tanítói és nevelői magatartását, az apostoli küldetést,
- az Egyházi Törvénykönyv rendelkezéseit,
- a zsinati dokumentumokat és a pápai megnyilatkozásokat.

Az Egyház az emberek üdvösségének szolgálatára irányuló küldetésének megvalósítása során főként, azokkal az eszközökkel él, amelyeket maga Jézus Krisztus bízott rá. De fölhasználja azokat az eszközöket is, amelyek különböző korokban és különféle kultúrákban alkalmaztak arra, hogy természetfölötti céljához közelebb segítsék az embert, és előmozdítsák az emberi személy kibontakozását. Az Egyház különleges eszközt lát közoktatási intézményeiben a teljes ember kifformálására. Nevelési céljainkat a keresztyén örömhír átadásával Jézus Krisztus személyének és tanításának bemutatásával szeretnénk elérni, az életkori sajátosságok figyelembevételével. Célunk, hogy a ránk bízott gyermekek minél inkább megértsék, magukévá tegyék, és életté váltsák Jézus Krisztus tanítását. Óvodai nevelésünk során elsődlegesen arra törekszünk, hogy kibontakoztassuk azokat az emberi adottságokat, amelyek *megalapozzák* a gyermek hitéletét. Amennyiben a gyermek jó megalapozást kap ebben az életszakaszban, a későbbiekben otthonos lesz a hit világában, fokozatosan kialakul benne a keresztyén öntudat, egyszerű módon ki tudja fejezni vallásos érzelmeit, és örömmel vesz részt az egyház közösségi életében.

1.3. Az Óvodai Nevelési Program elkészítésekor figyelembe vett szempontok

A Kertvárosi Katolikus Óvoda nevelőtestülete elkészítette a saját, Helyi Óvodai Pedagógiai Programját

Elkészítésekor figyelembe vettük:

- A Szentírást,
- Az Egyházi Törvénykönyv idevonatkozó részeit,
- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját,
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit.

Egyéb felhasznált irodalmak:

- MKPK Országos Hitoktatási Bizottsága: A Magyar Kateketikai Direktórium
- Gravissium educationis: a II. Vatikáni Zsinat nyilatkozata a keresztény nevelésről
- Etikai Kódex a Magyar Katolikus Egyház Közoktatási Intézményeiben Dolgozó Pedagógusok Számára

I.4. A katolikus közoktatási intézmények küldetése

„Ti szomjazók mind, jöjjetek vízért... mert amennyivel magasabb az ég a földnél, annyival magasabbak az én utaim a ti utaitoknál, és az én gondolataim a ti gondolataitoknál. Mert ahogyan az eső és a hó lehull az égből és nem tér oda vissza, hanem megöntözi a földet, termővé és gyümölcsözővé teszi, magot ad a magvetőnek és kenyeret az éhezőknek, ilyen lesz az én ígém is, amely számból kijön: nem tér vissza hozzám üresen, hanem véghezviszi, amit akarok, eléri célját, amiért küldtem.”⁵

A katolikus óvoda küldetése a társadalom felé.

⁵ Ézs 55

Az Egyház Krisztustól kapott parancsa a misszionálás. Az emberek Isten felé vezetése, üdvösségre segítése alapvető magatartása, lelkisége kell, hogy legyen a Krisztust követő embernek. Bár az Egyház 2000 éves, ezt a feladatot minden embernél újra kell kezdenie. Az Egyház küldetése, hogy hirdesse az evangéliumot, megmutassa az utat az örökkévalóság felé, s ennek tudatában adjon szempontokat földi életünk alakításához. Jézus Krisztus evangéliumában egészen meg van az igény, hogy belegyökerezzenek a hívek lelkébe és életébe. Éppen ez a célja a katolikus óvodai nevelésnek is.

A katolikus közoktatás tudatosan arra kötelezi el magát, hogy az egész ember kifejlesztésén munkálkodjék.

A misszió: az emberek megszólítása, s ennek egyik eszköze a katolikus óvoda, melyben a nevelés és a tanulás megalapozása folyik.

Korunk nélkülözi a stabil, állandósult értékrendet. Ezért elengedhetetlen, hogy alapvető erkölcsi értékek, evidenciák megjelenjenek, már a közoktatási intézménystruktúra első lépcsőfokán: az óvodában. Az egyházi óvoda a krisztusi tanítás fényében felismerve az ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni.

Az ember számára megfelelő erkölcsi nevelés szükséges, melyre az után épülhet a hit. A katolikus óvoda nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják a katolikus szemléletet: a családok igényeit, szükségleteit és értékeit megismerve szakmai támogatást ad a családi neveléshez.

„Nincs olyan igazán emberi érzés, mely Krisztus tanítványainak szívében visszhangra ne találna.”

Az Evangélium hirdetése szervesen magába foglalja azt a feladatot, hogy a katolikus óvoda, mint keresztény közösség együttesen és egyes tagjain keresztül is felkarolja a rábízott gyermekeket, családokat.

A katolikus óvoda küldetése a pedagógus felé

„Éljetek méltón ahhoz a hivatáshoz, amelyet kaptatok, teljes alázatban, szelídségben és türelemben. Viseljétek el egymást szeretettel.”⁶

A nevelés, felelős etikai cselekvés. Intézményünk pedagógusai, dolgozói számára a Magyar Katolikus Egyház Közoktatási Intézményeiben Dolgozó Pedagógusok számára kiadott Etikai Kódex irány- és útmutató. Óvodánk belső szabályzataiban megfogalmazott alapelvek, kötelezettségek és jogok a Kódex szelleméhez igazodnak.

A nevelés eszközei közül a krisztushívőknek különösen nagyra kell értékelniük az óvodákat, amelyek kiemelkedő segítséget nyújtanak a szülőknek a nevelési feladatuk teljesítésében. A katolikus óvodában a pedagógusoknak ki kell tűnniük helyes tanításukkal, és becsületes életükkel. Az óvoda a céljait csak akkor érheti el, ha az óvodapedagógusokat, sőt az óvoda minden munkatársát is áthatja a katolikus küldetéstudat, a Krisztusi szeretet. „...*A szeretet türelmes, a szeretet jóságos..., nem gerjed haragra...*”⁷ A gyermek fogékony mindenre és természetesnek tartja, amit a nevelés során kap. Nagy felelősséget jelent ennek a lehetőségnek a felhasználása a pedagógus számára.

„A nevelést igaz és sajátos apostolkodásnak tekinthetjük. Eleven közösség, mely nem csupán mély kapcsolatot jelent a nevelő és növendék között, hanem mindkettőjüket részesíti az igazságban és a szeretetben, annak a célnak szemmel tartásával, amelyre minden embert meghív az Atya a Fiú és a Szentlélek Isten.”⁸

Óvodánk nem csupán keresztény intézmény, hanem katolikus lelkeséggel és szellemiséggel is kell, hogy rendelkezék.

Azzal nevelhetjük gyermekeinket az Isten és az emberek szeretetére, ha a nevelő szereti Istent és embertársait. Az erkölcsös élet legjobb nevelő eszköze az erkölcsös nevelő, az imádságra nevelés legcélravezetőbb módszere az imádkozó nevelő.

”Egy szabadságszerető hazában a tökéletes nevelés kötelesség.”⁹

A katolikus óvoda küldetése a gyermek felé:

⁶ Ef 4,1-2

⁷ 1 Kor 13,4-5

⁸ II. János Pál pápa levele a családokhoz

⁹ Gr. Széchenyi István

„Nem elég szeretni őket. A legfontosabb, hogy ők is érezzék ezt.”¹⁰

A Teremtő szellemi, lelki, testi értékeket helyezett el a gyermekben, amelyeket a neveléssel kell felszínre hozni mindazoknak, akik a gyermekért felelősek. A gyermeket sem a szülő, sem a pedagógus nem formálhatja „saját képére és hasonlatosságára”, hanem a mennyei Atya vele kapcsolatos szándékát kell kifürkésznie és megvalósulásában segíteni. *„Isten megteremtette az embert, saját képmására alkotta.”¹¹* A keresztény nevelés végső célja: megvalósítani az istenképűséget.

A gyermek fejlődése során az ismereteket, a tapasztalatokat környezetéből szívja magába. A vele kapcsolatban lévő felnőtt feladata, hogy olyan környezetet teremtsen a gyermek köré, amely segíti érdeklődését, mozgatja belső kreativitását, és utat nyisson Isten szavának.

A katolikus óvoda küldetése vezérfonalának a **hitet** tekintjük. A hitet, mely összetartja a családokat, az emberiséget. Ezért küldetésünk az egész emberiség nagy családjának szól. Adja Isten, hogy Isten igéje hitünkön keresztül érje el célját és:

„A tövis helyén ciprus nőjön, a csalán helyén mirtusz nőjön.”¹²

II. KATOLIKUS GYERMEKKÉP, KATOLIKUS ÓVODAKÉP

II.1. Katolikus gyermekkép

„Vadócba rózsát oltok, hogy szebb legyen a föld.”¹³

A gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelésünkben elősegítjük a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, ennek megfelelően biztosítva minden gyermek számára az egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést. Törekszünk meglévő hátrányaik kiegyenlítésére, nem adva helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

¹⁰ Don Bosco

¹¹ Teremtés Könyve 1,27

¹² Ézs 55,13

¹³ Mécs László

Az óvodáskor nagy lépést jelent a gyermek fejlődésében. A testi és szellemi önállósodás, a szocializáció új feltételek között valósul meg. Az önállósodási tendencia fokozódó érvényre jutása, az érzelmek labilitása, a szemléletes gondolkodás a kezdeti kor legfőbb jellemzői. Jelentős változás, fejlődés megy végbe a gyermek feladattudatában, kötelességérzetében, szabálytudatában. Ezek szerint: a gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Tevékenységei során tudjon különbséget tenni a jó és rossz között, a jó eléréséért tudjon egészségesen küzdeni, örüljön mások sikereinek, legyen képes megbocsátani, ha a helyzet úgy kívánja. Tisztelje, becsülje önmagát és társait. Önértékelő képessége egészségesen fejlődjön, legyen képes a konfliktusok megoldására a felnőtt segítsége nélkül is. „*Minden gyerek a Jóisten kis virága*”, ezért olyan gyermeket szeretnénk nevelni – aki művelt, kiegyensúlyozott, kreatív, nyitott a világ dolgaira, igényes, toleráns önmagával és másokkal szemben.

Isten erősítse meg bennünk a befogadó lelkületet a jövő szolgálatában, amiről Gárdonyi Géza így ír:

*„Minden virág szép, szívet bájoló –
Mert Isten költeménye a virág –
A gyermek is virág: embervirág,
Virágos ág a jövőnek kezében!”*

II. 2. Katolikus óvodakép

„Elszórt magvakból apródonként csírázik és nő fel a kor, mely változásokat hoz magával.”¹⁴

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

A katolikus óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, első láncszeme. Épít a családi nevelésre, kiegészíti azt a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Rendeltetése a teljes emberfő kimunkálása, melyet keresztény világszemlélettel igyekszik elérni.

Óvodánk azzal válik fokozatosan katolikussá, hogy – bár más-más fokon – a közösség minden tagja osztozik a keresztény világszemléletben. Olyan állandósult értékeket hordoz és próbál erősíteni, szélesíteni, melyeket a társadalom lassan feladott.

A katolikus óvoda a családi szellemre épít, módszere a prevenció, melynek belső tartalma a szeretet és a bizalom. Ezek mind megkívánják a nevelő állandó jelenlétét, mely az együttlét vidám, bensőséges légkörében biztosítja a gyermekek sokoldalú és harmonikus fejlődését. Az igazi jelenlét közös tevékenységre, játékra, párbeszédre motivál.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről; az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – é tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékra; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség-tartalmak emberi értékek közvetítésére; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetre.

A felekezeti, illetve egyházi óvodai nevelésben szükséges, hogy az intézmény teljes személyisége biztosítsa a hit megélésének lehetőségét a nevelési és tanulási folyamatokban.

¹⁴ Kölcsey Ferenc

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzeti hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

III. A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

„A gyermek szeme a jövő tükre. Jaj, aki elhomályosítja azt!”¹⁵

Az óvodai nevelés általános feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki és értelmi fejlesztése.

Nevelési céljaink megvalósítása érdekében ezen belül:

1. Hitre nevelés erősítése
2. Néphagyományok ápolása
3. Az egészséges életmód alakítása
4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
5. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

III.1. A hitre nevelés erősítése

A katolikus óvodai nevelésben kiindulópont:

a gyermek a család és a pedagógus számára Isten ajándéka

Embereszménye:

Krisztus mértéke szerinti élet alapozása.

¹⁵ Juhász Gyula

Nevelési célok:

- Istenkép kibontakoztatása a gyermek lelkében a keresztény pedagógus példája nyomán
- Feltétel nélküli szeretet
- A teremtett világhoz való viszony és annak védelme
- A keresztény hitélet gyakorlásának megalapozása:
 - a keresztény erkölcsi értékek elsajátítása,
 - viselkedési formák és a felelősségtudat,
 - liturgikus év ünnepei.
- A keresztény állampolgári nevelés

Pedagógiai munkánk középpontjában a személyiség sokoldalú harmonikus fejlődése, kibontakoztatása egyéni képességeik, kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, illetve a felzárkóztatás és a tehetséggondozás áll. Alapelvünk, hogy az óvodáskor végére kiegyensúlyozott, az iskolai feladatok ellátására alkalmas gyermekeket neveljünk.

A családdal való szoros kapcsolattartás, az egységes nevelési elvek kialakítása is hozzájárul a fentiekben megfogalmazott célkitűzések megvalósításához.

- a keresztény családi nevelés folytatásaként a keresztény értékek erősítése és kiterjesztése
- Isten szeretetének megsejtetése a gyermekekkel
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése
- öröm, hála, megbecsülés, védelem
- a keresztény élet megtapasztaltatása az óvodai élet során:
 - ~ Felebaráti szeretet
 - ~ Keresztény erények,
 - ~ Megbocsátás
 - ~ Egymás elfogadása
 - ~ Ünnepi áhítat
- a keresztény ember felelősségének bemutatása, rávezetése, gyakoroltatása

A hitre nevelés:

A hit Isten ajándéka, a Szentlélek megnyilvánulása bennünk. Fontosnak tartjuk, hogy olyan légkörben nevelődjének a gyermekek, amely érzelmi biztonságot nyújt. Ebben a szerető, elfogadó légkörben éljék meg az összetartozás élményét, s az iskolába lépés idején fogékonyak legyenek a hit befogadására, továbbélésére. A vallásos nevelés átszövi az óvodai élet egészét. Megnyilvánul a gyermekeket körülvevő felnőttek hiteles életében, az étkezés előtti és utáni imádságban, a játékban, de legfőképpen a mindennapos lelki beszélgetések során.

A keresztény nevelés alapja a Szentírás, amelyben Isten szólt:

„Teremtsünk embert képünkre és hasonlatosságunkra” (Ter.1,26)

Ez az Isten végtelen szeretete és lehetősége a fejlődő embernek. Az ember élete kezdetétől különböző fejlődési szakaszon keresztül tapasztalja meg önmagát, a többi embert, természeti környezetét. A hitre nevelés folyamán naponta játékos formában ismerkednek a gyermekek Jézus Krisztus személyével, tanításával, cselekedeteivel. Szeretnénk elérni, hogy ezek a lelki beszélgetések segítsék elő az óvodánkba járó gyermekek lélekben való növekedését.

III. 2. Néphagyományok ápolása

„Csak két dolgot adhatunk a jövőnek. Gyökereket és szárnyakat.”

Célja:

Az ünnepek sajátos hangulatának érzékeltetése, a hozzá kötődő hagyományok, szokások felelevenítése. Az évszakokhoz kapcsolódó ünnepek és jeles napok határozzák meg az óvodai életünket, keretet ad a nevelőmunkánknak.

Népszokásaink elsősorban a felnőttek életének velejárói. Ezért a néphagyományok mélyebb ismeretének birtokában válogatjuk meg azokat a dalokat, rigmusokat, melyek megfelelnek a gyermekek hangterjedelmének, éneklési készségének, érzelmi világukhoz közel állnak.

Feladatunknak tartjuk városunk és környezetünk népi kultúrájának, tradícióinak ápolását, átörökítését a jövő nemzedéke számára.

Kiemelt ünnepeink is a néphagyományokhoz kötődnek, sajátos hangulatú, szép hagyományokon alapuló, óvodaszinten megszervezett Szüreti mulatság, Farsangi bál.

Feladataink:

- A néphagyomány ápolás eszközeivel megalapozzuk a gyermek érzelmi fogékonyságát.
- A közös események megszervezésével megteremjük, az egészséges életviteli kompetenciák, szociális kompetenciák kialakításának feltételeit.
- A társakkal közösen átélte hagyományápoló, hagyományörző tevékenységek megszervezésével formáljuk az összetartozás érzését, az egymás tiszteletben tartásának érzését.
- Népünk gyökereinek, értékeinek átadásával, megőrzésével a szülőföldhöz, a „Magyar Hazához” való tartozás érzését erősítjük.
- A néphagyományokból merített szokásörző, hagyományos játékok játszásával a kommunikációt, az alkalmazkodóképesség alakulását, a szocializálódást, egészséges identitástudat kialakulását segítjük.
- A népi mondókák, dalok, mesék élményvilága, nyelvi furfangos fordulatai meghatározóak az anyanyelvi fejlesztésben, nevelésben.

III. 3. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód kialakítása, az egészség védelme, óvása, megőrzése, a gyermek testi fejlődésének elősegítése az óvodai nevelés egyik alapvető feladata, kiemelt jelentőségű.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, kapcsolatépítés a nevelők és a gyermekek között.

A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.

Harmonikus, összerendezett mozgás fejlesztése.

A gyermek testi képességek fejlődésének segítése.

A gyermek egészségének védelme és edzése, óvása, megőrzése.

Az óvodai étkeztetést a HAB Kft. Biztosítja a gyermekek számára. A vonatkozó jogszabály értelmében arra kérjük az étkeztetőt, hogy a gyermekek által fogyasztott ételek elkészítésekor kevesebb vörös húst, fölözetlen tejterméket, több növényi eredetű terméket illesszenek az étrendbe.

A szülők által behozott cukrászati készítmények vonatkozásában a tejtermékekre vonatkozó előírások az irányadók.

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának

csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.

Testi-lelki harmónia megteremtése.

Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Az egészséges életmód szokásainak kialakítása során, a rugalmas napirenden belül olyan tevékenységi formákat teremtünk, melyben a gyermekek az egészséges életmódot elősegítő és szolgáló ismereteket, tapasztalatokat szereznek, az aktív és passzív pihenés az életkornak és az egyéni szükségleteknek megfelelően váltakozik. Törekszünk arra, hogy a mindennapokban kötött és kötetlen kereteken belül egyaránt jelen legyenek ezek a tevékenységek. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvónők személyes példája követendő magatartást mutasson. A nevelőmunkánk során a családdal történő szoros együttműködést ezen a téren is ápoljuk. Biztonságos környezetet biztosítva lehetőséget adunk a mindennapos testedzésre játékos és szervezett formában egyaránt, a lehetőségekhez mérten leginkább a szabadban, a környezettudatos magatartást is megalapozva. Az egészséges táplálkozási szokások megalapozása, a betegségek megelőzése érdekében „Egészségnap”-ot, „Gyümölcsnapok”-at tartunk, ahol az óvoda – egészségügyi szolgálat munkatársait is bevonjuk.

Feladataink:

- Segítjük a gyermekek nyugodt, kiegyensúlyozott, egészséges életmódjának kialakítását.
- Az óvónő és a gyermek közötti jó kapcsolat kialakítására törekszünk.

- Elegendő időt, megfelelő tárgyi körülményeket (csend, árnyékolás, szellőztetés, kényelmes fekvőhely, ráhangolódás – mesélés, dalolás-) biztosítunk, a gyermekek aktív és passzív alvásigényéhez. Alváshoz pizsama kívánatos.
- Fokozatosan alakítjuk ki a helyes életritmust, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelően, elősegítve ezzel az önállóság fejlesztését.
- Biztosítunk változatos tevékenységeket a nap folyamán.
- A gyermekek külső-belső környezetének kialakításával, megfelelő játékeszközök biztosításával gondoskodunk a balesetek megelőzéséről.
- Megismerjük, figyelemmel kísérjük a gyermekek táplálkozási szokásait, szükség szerint tanácsokkal látjuk el a szülőket a helyes étkezési szokások vonatkozásában.
- Pozitív példamutató magatartásunkkal, érzelmeink kinyilvánításával,
- Hatással vagyunk a gyermekek kultúrált étkezési szokásainak, az étkezés esztétikus feltételeinek kialakítására.
- Lehetőséget adunk a gyermek igényeinek megfelelő folyadék pótlására.
- Igyekszünk megkedveltetni a gyermekekkel az új ízeket.
- Ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermeket a megfelelő mennyiségű étel elfogyasztására.
- A testápolás során a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, tisztálkodási igényük elmélyítését, szükség szerint kialakítását segítjük. Nagy körültekintéssel alkalmazkodunk az egyéni fejlettségi szintekhez, igényekhez, ennek megfelelően segítve a gyermekeket.
- Fontosnak tartjuk, hogy az óvodai ruházatot jellemezze a kényelem, tisztaság, praktikum.
- Az edzést a gyermekek egészségmegőrző érdekében a rendszeres légfürdővel, szabadban történő mozgással, a lehetőségekhez mérten – kihasználva a közeli strandolási lehetőséget – pancsolással biztosítjuk.
- Szem előtt tartjuk az óvodás gyermek életkori sajátosságait a gondozás terén és biztosítjuk a folyamatosság elvét a gyermekek fejlesztésében.
- Tapintatosan, elfogadón, türelmesen, erősítjük meg az otthonról hozott jó szokásokat.
- Fokozottan segítjük a veleszületett rendellenességgel és más testi, szervi problémákkal küszködő gyermekek felzárkóztatását.
- A gondozást végző munkatársakkal összehangoltan, együttműködve látjuk el a feladatainkat.

Az egészséges életmódra történő nevelést kiegészíti a helyi védőnői szolgálattal, éves szinten megalkotott Gondozási Terv.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Önállóak a tisztálkodásban, amikor csak szükséges.
- Használják önállóan a WC-t, annak, és a mosdó rendjének rendben tartására ügyelnek.
- Egyedül megfésülködnek.
- Zsebkendőt biztonsággal használják.
- Önállóak a fogmosásban, fogmosó felszerelésük tisztán tartásában.
- Ízlésesen, esztétikusan, igényesen terítenek, kultúráltan étkeznek. Az étkezés előtti imát és az azt követő asztali áldást maguktól elmondják. Helyesen használják az evőeszközöket.
- Önállóan öltözködnek, megfelelő sorrendben. Ruhajukra vigyáznak, cipőfűzőjüket megkötik.
- Ügyelnek, igényesek környezetük rendben tartására, gondozottságára
- Biztonsággal végezzék az önkiszolgálást, váljon igényükké a csoport életével összefüggő tevékenységek végzése, segítsenek egymásnak ebben.
- Étkezzenek kultúráltan, rendeltetésszerűen és biztonsággal használják az evőeszközöket.

III. 4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

“Mindenik embernek a lelkében dal van, És a saját lelkét hallja minden dalban.

És akinek szép a lelkében az ének, a hallja a mások énekét is szépnek”¹⁶

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

¹⁶ Babits Mihály

Mindezért szükséges, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;

Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;

Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, „én tudatának” alakulását, és engedjen teret önkifejező és önértékesítő törekvéseinek;

Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól

A szocializáció, a szociális tanulás már a születés pillanatában megkezdődik a családban, s a megszületett gyermeket a tudatos hatások mellett számtalan spontán hatás is éri, alakítva ezzel bontakozó személyiségét.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, együttműködő képesség,) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Célja:

A teremtő Isten gondoskodásának megélése. A befogadó óvodai nevelés biztosítása, az egyéni értékek, tulajdonságok kibontakoztatása a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek, jogainak érvényesítése a közösségben. Segítve ezzel a gyermekek szociális érzékenységét, az önkifejező, önértékesítő törekvéseit.

A keresztény szocializálódást segítő nevelés célja:

„Aki a jót cselekszi, az Istentől van.”¹⁷

Kiegyensúlyozott, boldog, nyitott gyermekek nevelése.

Keresztény erkölcsi, akarat tulajdonságok megalapozása az együttélés szabályainak, a mindennapok szokásrendszerének kialakításával.

Feladataink:

Biztosítjuk, hogy az óvodában a gyermeket érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs, kiegyensúlyozott légkör vegye körül, mert a derűs, hangulat tevékenységre serkenti. Az intézmény valamennyi dolgozójával történő pozitív kapcsolatának kialakítását, gyermeki kapcsolatokban a pozitív attitűdök elmélyülését, ennek során bizalmuk, biztonságuk és értékes emberi tulajdonságaik kialakulását.

- Képesé tesszük gyermekeinket a mindennapi életben a felnőtt és a gyermek közötti kontaktus felvételére, a társakért, a csoportért megnyilvánuló felelősségérzetre, ezzel a gyermeki jellemvonásokat helyes irányba terelve.
- Segítjük a társak iránti alkalmazkodás képességének, a toleranciának, az empátiának, az összetartozás érzésének kialakulását.
- Segítjük, hogy el tudják sajátítani a konfliktuskezelés módszereit, a demokratikus szabályokat, az udvarias magatartásformákat. Segítjük a fegyelem, az önfegyelem képességének kialakulását, az udvariassági szabályok megalapozását, elmélyítését.
- A szocializáció szempontjából az óvodai élet megszervezésekor különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása, a jó óvodai élet megszervezése, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését, a szokás-és normarendszerének megalapozását. Képesé teszi a gyermeket az egymáshoz való alkalmazkodásra, az

¹⁷ Jn. 1,11

összetartozás érzésének elmélyítésére, a különbözőség elfogadására, tiszteletére. Törekszünk a toleranciára, helyes értékítéletek megalkotására

- A tradicionális nemi szerepek átrendeződése mellett a gyermekekről való gondoskodás során törekszünk a nembeli különbözőségekből fakadó sajátos értékek megőrzésére. Az egészséges és természetes családi élet erősítésére, a családi tűzhely megőrzésére.
- Segítjük azon képesség fejlődését, hogy tudjon rácsodálkozni a természetben az emberi környezetben a szépre, jóra, tisztelje, becsülje azt. A szülőföldhöz kötődés alapjaként ismertetjük meg a szűkebb és tágabb környezetükkel.
- Elengedhetetlen a gyermekek helyes magatartásának alakítása szempontjából az óvodai valamennyi alkalmazottjának határozott, de szeretetteljes, bánásmódja, példakövető magatartása, viselkedésmódja, életvitele, egymás közötti kommunikációja, mely modell értékű szerepet tölt be.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe, az ágazati jogszabályokban meghatározott, speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét.
- A befogadó képesség fejlődését segítjük elő a gyermekekben a Mennyei Atyánk, annak Fia Jézus tanításaira, reális énkép kialakítására.
- Közösségi nevelés meghatározó pontja az óvodai közösségbe történő beilleszkedés, az érzelmi biztonságot nyújtó környezet. A közös élmények és a közösen végzett tevékenységek által, erősítjük az egymás iránti figyelmességet, megértést, felelősségérzetet, toleranciát. Együttérzésüket, segítőkészségüket, önzetlenségüket, figyelmességüket, valamint akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladat-és szabálytudatukat fejleszti. Ápoljuk és segítjük a már meglévő baráti kapcsolatokat.
- Az ember legbelsőbb lényét tekintve közösségi. A mindennapos lelki beszélgetések során alkalom adódik arra, hogy érintsük a szeretet, az egymás megbecsülése, megbocsátás, vigasztalás, barátság témaköröket. Ezeket a napi tevékenység során megtapasztalják, átélik és gyakorolják. A gyermekek biztonságérzetét erősítjük, amikor tudatosítjuk bennük, hogy milyen közösséghez tartoznak: család, óvoda, egyház. Ezt az érzést közös, családi programokkal kívánjuk elősegíteni.

III. 5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„Egy kincse van minden nemzetnek adva. Míg azt megőrzi híven, addig él.

E kincs neve: az édes anyanyelv.”¹⁸

Az anyanyelvi nevelés és fejlesztés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással, példaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Célja:

A változatos, kifejező, szép, színes magyar anyanyelv ismeretére, annak használatával megbecsülésére, szeretetére nevelés. A verbális kommunikáció különböző formáinak alakítása, differenciált fejlesztése a beszélő környezet biztosításával.

Feladataink:

Az anyanyelvi nevelés legfontosabb feladata, hogy a gyermekek bátran mondják el gondolataikat, mert a kommunikáció a személyiség legfontosabb megnyilvánulása. Ezáltal fejlődik a gyermek biztonságérzete, gazdagodik szókincse, fejlődik beszédképessége.

- Az óvodapedagógusok kulcsszereplőként, modellszerepet töltenek be, melyben az elfogadó, segítő, támogató attitűd érvényesül.
- Szeressük, ismerjük anyanyelvünket, törekedjünk érthető beszédre, ezzel fenntartva a gyermekek természetes beszédkedvét.
- Rendelkezzünk a közvetlen emberi kommunikáció képességével, szem előtt tartva, hogy beszédünk mintaszerű legyen, így ösztönözzük gyermekeinket a beszédaktivitásra, folyamatos, összefüggő tiszta beszéd igényére.
- A szemléletes, képszerű kifejezések alkalmazásával fejlesztjük a beszédértést, a szóbeli emlékezetet, a nyelvi kifejezőkészséget.

¹⁸ Jókai Mór

- Megismerve a gyermekek szociokulturális háttérét, beszédtechnikai problémáit, fejlesztjük a gyermekek beszédképességét, anyanyelvi kultúráját.
- Az anyanyelvi játékok alkalmazásával differenciált készség és képességfejlesztést valósítunk meg.
- A gyermekek beszédének érthetőségét metakommunikatív eszközökkel segítjük.
- A településre jellemző tájszólás mellett az irodalmi nyelv használatát példakövető módon alkalmazzuk, ösztönözzük gyermekeinket egymás meghallgatására. Ösztönözzük őket, hogy kérdezzenek, igényeljenek válaszokat kérdéseikre.
- Igény szerint, a más kultúrához tartozó családok gyermekeit differenciáltan támogatjuk a magyar nyelv helyes elsajátításában, lehetőséget biztosítunk a saját anyanyelvük megmutatására.
- Gyakorlási lehetőségeket, megfelelő tárgyi eszközöket – biztonságosan, elérhető módon – biztosítunk kommunikációs helyzetekben, a javítgatás elkerülésével a beszédhibák korrigálására, szükség szerint logopédus bevonásával.
- Szükség és igény szerint együttműködünk a családokkal a megelőzésben, korrekcióban.
- A lerövidített szavak használatát elkerülve alkalmazzuk a magyar nyelv oly változatos és színes kifejezéseit, ezzel is a szép magyar beszédet megalapozva.
- Beszédhelyzetekben, természetes élethelyzetekben, életkoruknak megfelelően alkalmazzuk a hitre nevelés során is használatos kifejezéseket, nyelvezetet.

Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Célja:

A gyermekeknek a teremtet világról, a közvetlen természeti és társadalmi környezetről meglévő és spontán szerzett tapasztalatainak, élményeinek, ismereteinek rendszerezése, tapasztalati úton szerzett bővítése.

Feladataink:

Biztosítjuk a gyermekek számára, hogy különböző tevékenységekben és élethelyzetekben, az életkori sajátosságaik figyelembevételével mellett gyakorlási lehetőségük legyen, játékos körülmények között. A gyermekek egyéni fejlettségét, fejlődési ütemét figyelembe véve, lehetőséget teremtünk az ismeret, jártasság, készségek megalapozására.

Elősegítjük a hit-és szeretetközpontú, értékalapú tudás képességének fejlődését.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.

A fejlődés jellemzői:

- Biztonságérzettel, szívesen beszélnek, használják aktívan a tapasztalati úton bővült szókincsüket.
- A környezetükben használatos nyelvi formákat megfelelően alkalmazzák, a helyes sorrendiségre törekedve.
- Elbeszélésük során folyamatos, összefüggő mondatokkal fejezik ki magukat, ismerve a szavak jelentését.
- Használják a névmásokat, névutókat, a jövő idejű igeidőt és igemódokat,
- Kialakul a hangsúlyozás, hanglejtés nyelvünk szabályaihoz illeszkedő, megfelelő hanglejtésű, hangsúlyozású, hangerejű és sebességű beszéd.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot.
- Elbeszéléseket, meséket, történeteket mondanak.
- Figyelmesen, nyugodtan hallgatják végig a felnőtteket, egymást, a párbeszédekben aktívan részt vesznek, végigvárják a másik nyilatkozatát.

IV. A KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV.1. Személyi feltételek

„Legyen derekatok felövezve, és lámpásokat meggyújtva.”¹⁹

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Az óvodapedagógus közfeladatát lát el, munkája közszolgálat!
- Katolikus óvodában dolgozó felnőtt nem tesz különbséget gyermek és gyermek között!
- A katolikus óvodapedagógus és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak viszonya az egyházzal, nemzethez, hazához, embertársakhoz, szakmához, óvodához, munkatársakhoz, családokhoz, a gyermekek szüleihez, a gyermekekhez meghatározó. Ezeket a keresztény értékeket képviselve életük a gyermek számára követendő mintává, modellé válik.
- Összehangolt munkájuknak hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A katolikus óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.
- Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett, külső szakember közreműködését igényli.
- A felekezeti, illetve egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés-és műveltségteremtés biztosítása.
- Nemzetiséghez tartozó és hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. Intézményünkben nem látunk el ilyen feladatot.

¹⁹ Lk 12,35

IV.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezik. Infrastrukturális szempontból sokat fejlődött, az udvari játékok ugrásszerűen megnövekedtek az utóbbi két évben, melyek a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelnek –a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja, megfelel a gyermekek testméretének, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Az óvoda külső – belső kialakításával valamennyi gyermeknek tudjuk biztosítani az elegendő és megfelelő, biztonságos, életkori sajátosságait szem előtt tartó játék lehetőségét. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra hozzáférhető, biztonságos módon helyezzük el.

Az ezt megelőző időszakban a tárgyi feltételek javításában jelentős szerepet játszottak olyan külső források, mint pl.: pályázatok, az intézményben működő Alapítvány, jótékonyági célú rendezvények, képviselői alapok.

Külön könyvtárunk nincs, de az intézmény, vallási tartalmú, továbbá gyermekirodalmi, módszertani és szakmai könyvállománya, azok folyamatos bővítése segíti az innovatív pedagógiai tevékenységet, a módszertani szabadság kihasználását.

Az intézmény óvodának épült, ezért kialakítása, infrastruktúrája lehetővé teszi az itt dolgozóknak a megfelelő munkakörnyezetet, a szülők fogadására úgy a foglalkoztatókban, mint a közös használatú helyiségben – zsibongó - alkalmas körülmények állnak rendelkezésre.

Az óvoda munkatársainak biztosított a megfelelő munkakörnyezet.

Rendelkezésre áll a szülők fogadására megfelelő hely – óvónői szoba, vezetői iroda.

IV. 3 Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet, a gyermekek neveléséhez szükséges teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében megszervezve az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Ahhoz, hogy minden gyermek egészségesen, önmagához mértén, megfelelően fejlődjön, elengedhetetlen a rugalmas, tevékenységekhez, és a gyermek egyéni szükségleteihez, életkori sajátosságaihoz igazított, párhuzamosan végezhető, differenciált, növekvő időtartamú (5-35 perces) tevékenységek, csoportos tevékenységek tervezése és szervezése, melyet a Hetirend és a Napirend szabályoz. Az óvoda napirendjét a folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Kialakításuk során szem előtt tartjuk a jól bevált és működő, helyi pedagógiai gyakorlaton alapuló szokásokat, igényeket.

Továbbra is fontosnak tartjuk a játék elsődleges, kitüntetett szerepét, megszervezését.

Az óvodai élet megszervezése során a gondozás is kiemelt szerepet kap. Az óvodapedagógus a gondozási tevékenységek folyamatában, is nevel, építi kapcsolatát a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést végző munkatársakkal. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élıszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket az előző pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltéskori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható

Az óvodai csoportok Napirendje

Időtartam	Tevékenység
6.00. – 7.00.	<ul style="list-style-type: none"> • Reggeli ügyelet – játék, szabadon választott tevékenység a kijelölt ügyeleti helyiségben.
7.00. – 12.00.	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Szabad játék, párhuzamosan is tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában, vagy a szabadban. • Hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése. • Irányított mindennapos mozgásfejlesztés, tornateremben vagy szabadban. • Ismerkedés a teremtet világgal, megfigyelések végzése spontán és szervezett formában • Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek szabad levegőn • Tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítése, tevékenységben megvalósuló tanulás <ul style="list-style-type: none"> - Verselés, mesélés - Ének, zene, népi játék, tánc - Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka - Mindennapos mozgás - A külső világ tevékeny megismerése Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése
12.00. – 15.00	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Pihenés
15.00. – 17.30.	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Játék, szabadon választható, párhuzamosan végezhető tevékenységek az udvaron/csoportszobában a szülők érkezéséig.

A tevékenységek szervezeti formái

Tervezetten szervezett tevékenységek	Párhuzamosan is végezhető differenciált és csoportos tevékenységek szervezése
<ul style="list-style-type: none"> • Hitre nevelés • Mozgás • Mozgásos játék (mindennapos mozgás) 	<ul style="list-style-type: none"> • Játék • Verselés, mesélés • Ének, zene, népi játék, tánc • Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka • Mindennapos mozgás • A külső világ tevékeny megismerése Matematikai tartalmú tapasztalatok

Az óvodai élet megszervezésének egyéb szempontjai:

Az óvodai csoportok elosztásakor több tényezőt is figyelembe veszünk:

- Csoportlétszámok az Alapító Okiratban foglaltak szerinti alakítása
- Osztott, vagy részben osztott, indokolt esetben osztatlan csoportok kialakítása.
- A tankötelezettség teljesítését az óvodában megkezdő gyermekek aránya.
- Egyéb szülői kérések figyelembevétele a lehetőségekhez mérten.
- Az óvodába újonnan érkező *gyermekek befogadása* csoportonként eltérő lehet, de törekszünk az egységes arculat kialakítására: családtagok részvétele a befogadás folyamatában.
- Egyre nagyobb hangsúlyt kapnak az *egyházi év eseményei*, ünnepei a gyermekek és az őket nevelő munkatársak körében, mintát adva a családoknak a keresztény közösségi életéről.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését a fejlődésük nyomon követését szolgáló dokumentumok rendszere:

Dokumentumok oviKRÉTA elektronikus felületen	Vezetésük rendje
Beiratkozás	Óvodába lépés előtt
Felvételi és mulasztási napló, Jelenléti ív	Óvodába lépéskor / folyamatos
Óvodai csoportnapló	Óvodába lépéskor / folyamatos
Óvodai törzskönyv	Nevelési év elején (november), végén (május)
Egyéni fejlettségmérő dokumentációs bázis	Előírás szerint

IV.4. Az óvoda kapcsolatai

Az óvoda és a család kapcsolata

A gyermek nevelésének elsődleges és legfontosabb közege a család. Az óvoda a feladatát csak úgy képes betölteni, ha a családok életkörülményeit megismeri, nyomon követi. Az óvoda a családdal együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Kiemelt jelentőségű, hiszen a közös nevelési elvek kialakítása csak szoros kontaktusban valósulhat meg. Ennek alapvető feltétele az óvodapedagógusok és a családok közötti szoros kapcsolat, és az együttműködés. A személyes megszólítások teszik lehetővé a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek, családi hangulat kialakításával – a felnőttek és a gyermekek közös tevékenységeivel is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

A családokkal történő kapcsolattartás színterei:

Családlátogatások – Minden újonnan érkező óvodás gyermek esetében kötelező, továbbá szükség szerint.

Célja: A gyermekek családi körülményeinek megismerése. Amennyiben szükséges, tanácsokkal segíteni a családi nevelést.

Napi konzultációk

Célja: A napi események esetleges problémákról kölcsönös tájékoztatás.

Szülői értekezletek – Első alkalommal az aktuális nevelési év kezdete előtt június hónapban összevont Szülői értekezletet tartunk a leendő óvodások szülei részére.

Célja: Az óvodai élet megkezdésére vonatkozó, legfontosabb információk, továbbá az óvodai élettel összefüggésben lévő leglényegesebb tudnivalókról tájékoztatás.

Továbbá: A nevelési év rendjéhez igazodva, évente minimum három alkalommal és szükség szerint.

Célja: A folyamatos együttműködés kialakítása, szinten tartása, Folyamatos tájékoztatás az intézményben folyó tevékenységekről, az óvoda Helyi Nevelési Programjában foglalt elvárásokról, a gyermekek előmeneteléről, a szülők kérdései, véleményeik, ötleteik összegzése, szükség szerinti továbbítása az igazgató felé.

Nagycsoportos gyermekek szülei részére minden nevelési év végén összevont Szülői értekezlet.

Célja: A várható iskolakezdéssel kapcsolatos kérdések, tudnivalók megválaszolása.

A Szülői Közösségek vezetővel – a nevelési év folyamán megtartott szülői értekezletek időpontjához kapcsolódóan.

Célja: A szülők tájékoztatásának elősegítése, döntési folyamatok előkészítése.

Fogadó órák – A Házirendben rögzítettek szerint.

Célja: Személyes találkozások során konkrét, személyre szóló fejlesztési, nevelési tanácsadás, tájékoztatás.

A Szülői kör – Az evangelizáció segítésére létrejött közösség alkalmi.

Célja: hitéletben történő elmélyülés megismerése, gyakorlása.

Közös szentmisén való részvétel.

Nyílt napok – Évente, korcsoportonként eltérő mértékben.

Célja: A szülők betekintést nyerhetnek a konkrét óvodai tevékenységekbe, a nevelőmunkába. Személyesen győződhetnek meg gyermekeik óvodai életéről.

Soron kívüli konzultációk szükség szerint.

Óvodai rendezvények:

- Az egyházmegye védőszentjének ünnepe – Szent Gellért ünnep,
- Az óvoda védőszentjének Szűz Mária Nagyasszonyunk ünnepe;
- Szüreti Mulattság,
- Szent Márton napi lámpás vonulás,
- „Napsugaras ős” – nagymamák napja,
- Adventi időszak, karácsonyi előkészületek, nyílt napok,
- Farsangi bál,
- Apák-nagyapák napja Szent József napján,
- Tavaszi zsongás - Családi nap,
- Anyák napja,
- Pünkösdlő.
- Évzáró ünnepély – nagycsoportosok búcsúztatója a templomban.

Célja: Az együttműködés erősítése.

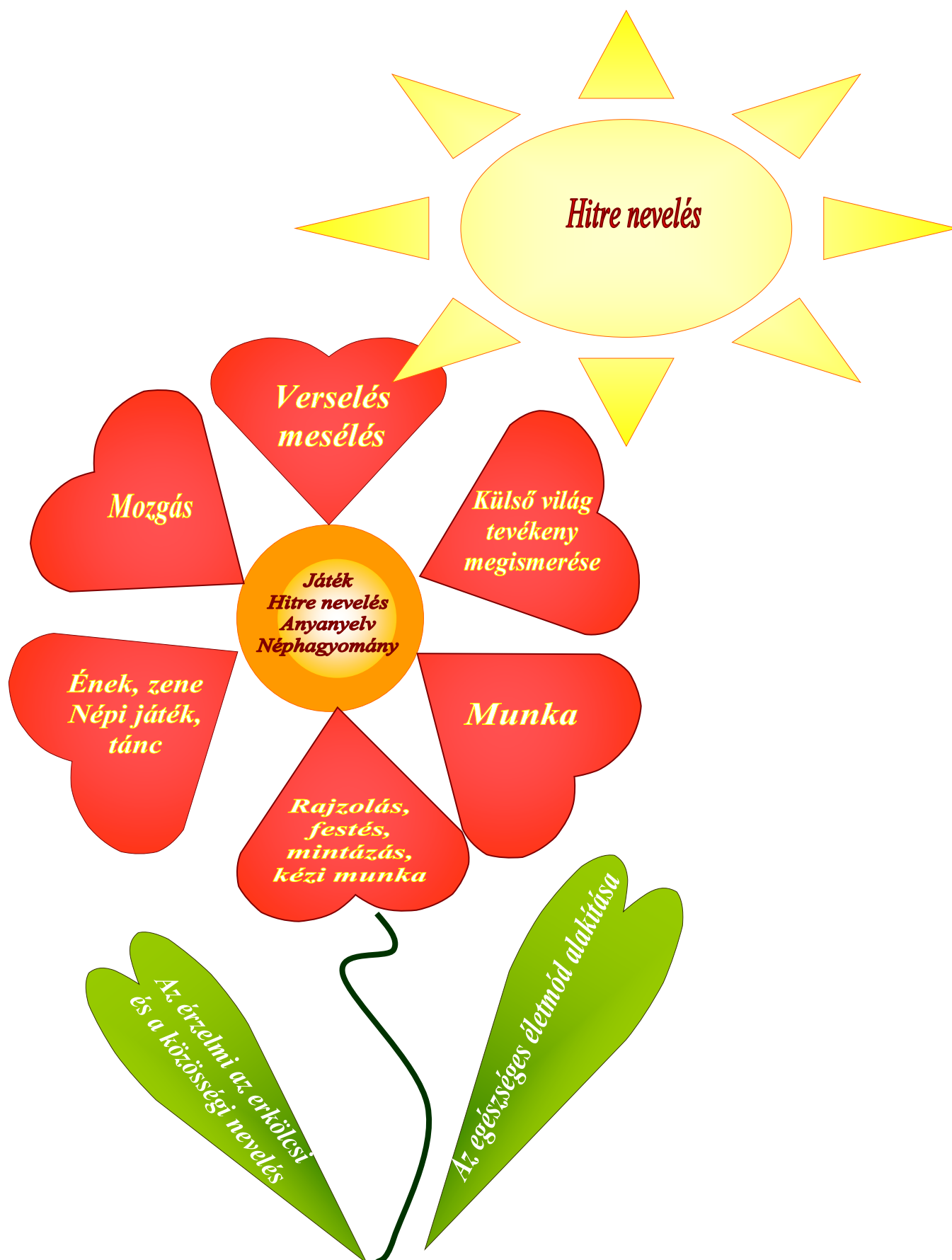
A kapcsolattartás formái:

Szabályozottsága rugalmasan igazodik a váratlan eseményekhez, az ettől eltérő igényekhez, alkalmazkodnak a feladatokhoz, és az egyéni szükségletekhez.

- A *Kertvárosi bölcsődével* – Sok gyermek nem családból, hanem más intézményekből érkezik hozzánk. A kapcsolattartás célja a zökkenőmentes átmenet a bölcsőde és az óvoda között. A kapcsolattartás rendje a nevelési évhez igazodik E szerint évente két alkalommal, illetve szükség szerint tartjuk a kapcsolatot a bölcsődével. Részt veszünk szülői értekezleteken, valamint kölcsönösen átlátogatunk gyermekeinkkel egymás intézményeibe.
- Karylóhéj Gyermejjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat
- Csongrád-Csanád Vármegyei Szakértői Bizottság Hódmezővásárhelyi Tagintézmény (fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus),
- Egészségügyi szakszolgálatok (orvos, védőnő, fogorvos, Kórház).
- Római Katolikus Plébánia – az óvoda plébánosa;
- A felekezeti, illetve egyházi óvoda kapcsolatot tar az adott egyház intézményeivel:

- ~ SzeGeKIF-hez tartozó intézmények,
 - ~ Azon belül Óvodai szakmai munkaközösség létrehozása,
 - ~ Szent József Kertvárosi Katolikus Általános Iskola, mint közvetlen társintézmény.
- Katolikus, református hitoktatók,
 - Közművelődési intézmények /színház, mozi, könyvtár, kiállító terem.
 - Az óvoda alakítson ki más óvodákkal is jó kapcsolatot, ahol egymás tartalmi munkájával megismerkedhetnek. A Városi Óvónői Munkaközösség foglalkozásaiba aktívan kapcsolódjon be a nevelőtestület valamennyi tagja.

ÓVODÁNK NEVELÉSI GYAKORLATA

V. A KATOLIKUS ÓVODA TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

V.1. Hitre nevelés

„A hit szilárd bizalom abban, amit remélünk, meggyőződés arról, amit nem látunk.”²⁰

A családi nevelés mellett a gyermek az óvodában megismerheti a hit és az erkölcs alapelemeit, nyelvezetét és értékeit – megalapozódik lelkében a keresztény értékrend iránti érzék, hitkézség.

Célja:

Az óvodai hitre nevelés célja, hogy bevezesse a gyermeket a keresztény életbe, megalapozva azt, hogy a későbbiekben olyan emberré váljon, aki kegyelmi, szentségi életet él, és felismeri a helyét az Egyház közösségében, küldetésében.

A gyerekek ismerkedjenek a teremtmény és gondviselő Atyával, az Atya küldöttével, Jézus Krisztussal és a Szentlélekkel, Aki Szívünkben lakozik.

Ismerjék meg a jézusi tanítás sarkalatos elemeit néhány evangéliumi példabeszéd feldolgozása révén és ennek ismeretében tudatosabban viszonyuljanak személyes életük eseményeihez, feladataihoz.

Közös élmények, cselekvések kapcsán erősödjenek a csoport tagjai összetartozásukban. Az egyházi élet személyeivel, eseményeivel, liturgiájával ismerkedve érezzék meg, hogy ők is tagjai az Egyház közösségének.

Közös áhítat-élmények révén váljanak képessé személyes imádságra és közösen végzett imára.

Tartalom:

- Reggeli áhítat. Napi 10-15 perc
- Étkezések előtti és utáni imádság.
- Heti egy játékos hittan foglalkozás (középső-nagycsoport)
- Kötétt imák, énekek megismerése.
- Imádkozás saját szavaikkal.

²⁰ Zsid 11,1

- Templomlátogatás során ismerkedés vallási személyekkel, a liturgia eszközeivel.
- Templomlátogatás során helyes viselkedési szokások megismerése.
- Közös szentmise-látogatás családokkal.
- Keresztelés, köszönési mód megismerése.
- Spontán adódó eseményekre, témákra való reagálás, beszélgetés.
- Bibliai történetek meghallgatása, dramatizálása.
- Szeretet-dobókocka használata
- A liturgikus és eseményeinek megünneplés (karácsonyi-, húsvéti ünnepkör, szentek).

Feladataink:

„Az igaz a hitből él.”²¹

- Mindennap a ránk bízott gyermekek közé újjászülető reménységben lépünk be, Istent, mint életünk biztos alapját próbáljuk bemutatni.
- Legfontosabb törekvésünk, hogy a gyerekek szeressenek a közelünkben lenni, szeressenek az általunk vezetett tevékenységekben részt venni, személyes szavunk pozitív példa, tanítás legyen. Az a jézusi norma, ami meghatározza embertársainkhoz, és életünk eseményeihez való viszonyunkat, nevelőmunkánkon keresztül váljon szemléletessé és vonzóvá a gyerekek számára.
- A hit hallásból ered, azonban szükséges a példa is:
 - megtapasztalás,
 - érzelmi biztonság,
 - szerető, elfogadó légkör, bizalom,
 - az összetartozás élménye,
 - iskolába lépés idején a hit tovább élése.
- Mi óvodapedagógusok – a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve – törekszünk tanításunkkal, nevelésünkkel Jézust középpontba állítani, akiben lehet bízni, akire lehet számítani, aki szeret. Az általunk alkalmazott módszerek, eszközök, szemléltető anyagok legyenek megfelelőek és méltóak az Istennel való kapcsolathoz,

²¹ Róm 1,17

hiszen ezek is hozzájárulnak a gyermekek jézusképe, Isten-és Egyház-fogalma alakulásához.

Az óvoda missziós feladatai:

- a családok bekapcsolása az egyházközség életébe,
- a közös imádság, a közös munka és a közös szórakozás megtartó erő.

A hitre nevelés megnyilvánulási formái, melyek átszövik az óvodai élet egészét:

- Kialakul bennük az alapvető hitkézség.
- Bátran szólnak Jézushoz és a Mennyei Atyához.
- Örömmel imádkoznak minden nap.
- Szívesen látogatják a templomot.
- Örömmel éneklik a vallásos témájú énekeket.
- Játékaikban, rajzaikban megjelennek a vallásos témájú élmények, átélt események.
- A papokat, egyházi méltóságokat, óvónőket, dajkákat, egymást a „dicsértessék...” köszöntéssel fogadják.
- Biztonsággal vetik a keresztet ima előtt és után.
- Megismerik, betartják a templomban való viselkedés legfőbb illemszabályait (keresztvetés, sapka levétele, önfegyelem, beszéd fegyelem).
- Tudatosul bennük, hogy mi teremtmények mindnyájan Isten nagy családjához tartozunk és Jézusban egymásnak testvérei vagyunk.
- Tisztelik hazájukat, ápolják nemzeti hagyományaikat, erősödik magyarságtudatuk.

A liturgikus év eseményei:

- karácsonyi ünnepkör,
- húsvéti ünnepkör (az ünnepekre készülve jócselekedetek gyűjtése),
- templomlátogatás, ismerkedés a liturgia eszközeivel,
- templomlátogatás során a helyes viselkedési szokások megismertetése,
- közös szentmise-látogatás a családokkal,
- imádságok tanulása.

Az erkölcsi nevelés (közösségi és egyéni nevelés, családi nevelés, keresztény erények) átszövi az óvodai élet egészét:

- a közös élményeket nyújtó tevékenységek során,
- az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása közben (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat),
- a biztonságérzet erősítése során (feltétel nélküli szeretet, elfogadottság, bizalom élménye).

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodában dolgozók kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Kialakul bennük az alapvető hitkészség.
- Bátran szólnak Jézushoz és a Mennyei Atyához.
- Örömmel imádkoznak minden nap.
- Szívesen látogatják a templomot.
- Örömmel éneklik a vallásos témájú énekeket.
- Játékaikban, rajzaikban megjelennek a vallásos témájú élmények, átélt események.
- A papokat, egyházi méltóságokat, óvónőket, dajkákat, egymást a „dicsértessék...” köszöntéssel fogadják.
- Biztonsággal vetik a keresztet ima előtt és után.
- Megismerik, betartják a templomban való viselkedés legfőbb illemszabályait (keresztvetés, sapka levétele, önfegyelem, beszéd fegyelem).
- Tudatosul bennük, hogy mi teremtmények mindnyájan Isten nagy családjához tartozunk és Jézusban egymásnak testvérei vagyunk.
- Tisztelik hazájukat, ápolják nemzeti hagyományaikat, erősödik magyarságtudatuk.

Ünnepek és megemlékezések

Feladat:

- az ünneplés jelentőségének megéreztetése,
- az ünnep érzelmi tartalommal való megtöltése,
- az ünnep, jeles nap kiemelése a mindennapi élet eseményeiből,
- az ünnep előkészítése és lezárása.

„Ünnepeink nem csupán megismételt ceremóniák. Az emberi szív mélységes igényéből fakadnak.” (II. János Pál pápa)

V.2. A játék

A játék „...királyi út nemcsak a fejlődés megismerésében, hanem a fejlesztés megszépítésében is.”²²

Célja:

A játéktevékenység kibontakoztatása.

A játék az óvodáskorú gyermek szabadon választott, legjellemzőbb, s egyben legfontosabb megnyilvánulása, legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Olyan céltudatos tevékenység, melyben a gyermek önként vesz részt, s átszövi a teljes óvodai életet.

A játék a gyermek mindennap visszatérő, hosszantartó és zavartalan, elemi pszichikus szükséglete, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze a gyermek személyiségfejlesztése során.

Fejleszti a gyermek mozgását, értelmi képességeit, a pozitív érzelmek kialakulását, a viselkedési szabályok elsajátítását, a társas kapcsolatok alakulását.

A gyermek a külvilágból szerzett benyomásait játékában jeleníti meg, ezzel válik a játék, fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A játékban megjelenik az együttérzés, kibékülés, vigasztalás, kivárás, engesztelés érzése. A gyermek társas kapcsolatának és játéktartalmának alakulása az óvodában az óvodába lépéstől az iskolába lépésig tart.

²² Mérei Ferenc

Örömrzés kíséri, mely fakadhat funkció gyakorlás öröméből, ismétlődő mozzanatok biztonságából, alkotás öröméből, vágyak teljesüléséből, kellemes élmények újra éleséből, konfliktusok feloldásából.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játék tevékenységre, majd, amikor a szabad játék folyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőjévé kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását.

A játék által keresztény értékekre fogékony, kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatukat értő és megtartó gyermek nevelése a katolikus óvodapedagógus feladata.

Feladatunk:

- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.
- Biztosítjuk a szabadjáték túlsúlyának érvényesítését, melynek az óvoda napirendjében, időbeosztásában, a játékos tevékenységszervezésben is megmutatkozik.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelően biztosítjuk az esztétikus, megfelelő játszóhelyek kialakítását, figyelembe véve az egyéni játékot megkívánó helyszín lehetőségét, a zajos tevékenységeket jelentő játékot, a mozgásos játékot, vagy éppen a csendesebb elmélyülést igénylő játékot.
- Elősegítjük a gyermek egyéni ötleteinek, vágyainak kibontakoztatását a játékban,
- Kommunikációs helyzeteket teremtünk, melyek fejlesztik a gyermek beszédképességét,
- Lehetővé tesszük, hogy játékszituáció alatt fejlődjön a gyermek észlelése, emlékezete, megfigyelőképessége,
- Pozitív érzelmeket biztosítunk, melyek közlési vágyat ébresztenek,
- Csökkentjük a gyermek szorongásait a játék újbóli lejátszásával, lehetővé téve a tapasztalatok érzelmi feldolgozását.
- Tapasztalatokat, élményeket, derűs, felszabadult légkört biztosítunk.

- Törekszünk a társas kapcsolatok formálására: együttműködés fejlesztése, kezdeményezőkézség erősítése, helyes önértékelés segítése, önérvényesítés, önbizalom formálása.
- Segítjük a játszótárs kiválasztását.
- Számolunk azzal, hogy a szerzett tapasztalatok megjelennek a gyerekek játékában, és amennyiben szükséges, jelenlétünkkel védelmet, biztonságot, segítőkészséget nyújtunk.
- Együttműködünk, és együttműködésre biztatjuk a családokat a mintaértékű kommunikációval, a szokás és szabályrendszer kialakításával.
- Segítjük a közösségi élet formálását azáltal, hogy az óvodai csoportok normáit egyeztetjük a szülőkkel, konfliktushelyzetekre megoldásokat keresünk.
- Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósítására a szabad játék során nagy hangsúlyt fektetünk.

A játék feltételei:

- hely,
- idő,
- eszköz,
- élményszerző lehetőségek biztosítása

Játékformák:

- Gyakorló játék során a gyermekek építenek, rakosgatnak, húzogatnak, tologatnak eszközöket, tárgyakat, játékokat.
- Szimbolikus szerepjáték a szerepjátékot megelőző játékos forma, melyben a kisgyermek saját cselekvését, viselkedését úgy utánozza, hogy mással végezteti, vagy másoknál megfigyelt cselekvést utánozza.
- Konstruáló játékban a gyermekek alkotnak különböző anyagokból, különböző, meghatározott céllal.
- Szabályjáték során a gyermekek pontos, meghatározott szabályok szerint játszanak, melynek során a gyermekek önállósága a szabály önkéntes vállalásában fejeződik ki, egyéni és társas viselkedésüket alávétve egy szabályozó rendszernek.

Tartalom:

- A környezetében lévő eszközöket használja gyakorló játéka közben,
- Kialakulnak a szerep- és konstruáló játék elemei,
- Játékában különböző személyek, állatok, dolgok szerepét vállalja magára,
- Egyszerű szabályjátékot a szerepjáték megjelenésével együtt is játszik,
- Leginkább egyedül játszik, de társaival is.
- A gyakorló játéka továbbfejlődik, átalakul,
- Igényli a társaival való együttjátszást,
- A környezetében átélt élményeket megeleveníti,
- Szerepjátékában kötődik a hozzá közel álló személyekhez, eszközökhöz,
- Szerepjátéka során képes egyszerű játék megszervezésére, játékszerek kiválasztására,
- Játékához eszközöket óvónői segítséggel is készít,
- Huzamosabb ideig képes konstruáló játékban részt venni,
- Szívesen használja a bábokat.
- Megérti és elfogadja a társai véleményét,
- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz, számára kedvezőtlenebb szerepet is elvállal,
- Képes valós élethelyzetek reprodukálására,
- Tartós kapcsolatot tud kialakítani az együttjátszás során,
- Képes különböző anyagok megmunkálására, egyéni ötletei megvalósítására,
- Képes a mese cselekményét, a hétköznapi élet történéseit megjeleníteni a társai, vagy bábok segítségével,
- Az építő játékot is felhasználja a játéka színesebbé tételéhez,
- Képes modelleket készíteni,
- Képes egyre bonyolultabb alkotások létrehozására.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Megértik és elfogadják a társaik véleményét,
- alkalmazkodik a játék szabályaihoz, számára kedvezőtlenebb szerepet is elvállal,
- képes valós élethelyzetek reprodukálására,
- tartós kapcsolatot tud kialakítani az együttjátszás során,
- képes különböző anyagok megmunkálására, egyéni ötletei megvalósítására,
- a konstruáló játékot is felhasználja a játéka színesebbé tételéhez,

- képes modelleket készíteni,
- képes egyre bonyolultabb alkotások létrehozására.
- A környezetében lévő eszközöket változatosan használja.
- Önállóan, kitartóan, örömmel, szabadon játszanak. Témáikat több napon keresztül folytatják kitartóan.
- Élvezik az együttjátszás, alkotás örömeit.

V.3. Verselés, mesélés

„Az ember az emberért mesél, hogy a mesék tiszta, szelíd fényénél felébredjenek és növekedésnek induljanak a szív első gondolatai és erői.”²³

Célja:

A nyelvi kultúra átadásával a személyiség erősítése, beszédkészség fejlesztése, a kifejezés, megértés, kapcsolatteremtés lehetőségének kialakítása, ok-okozati összefüggések megláttatása, tér-és időbeli tájékozódás elősegítése.

Érzelmi, értelmi, erkölcsi-és közösségi nevelés, közösségi magatartás kialakítása.

Biblia történetek felolvasásával a keresztény nyelvezet megismertetése. Nemzeti tudat erősítése a magyar népmesék, népi mondókák, dúdok, versek elsajátításával.

A vers a mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, az óvodai élet mindennapjainak meghatározó élménye. Az életkort figyelembe véve megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Az irodalmi szöveg a szókészlet gyarapításával gazdagítja a gyermekek szókincsét, a nyelvi kultúra átadásával fejleszti a beszédkészségét, belső képteremtési képzetét. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermekeket a ráhangolódására, és a mesék befogadására.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

²³ Jacob Grimm

Meseválasztáskor szükség van tudatosságre, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

A gyermekek

- Bekapcsolódnak a mondókák, dúdoló, versek mondogatásába, hozzájárulva a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. Tapasztalatokat gyűjtenek a könyvek védelméről, óvásáról.
- Szívesen hallgatják a meséket, verseket, bibliai –és egyéb történeteket.
- Szórakoztatja őket a képeskönyvek lapozgatása, beszélgetést kezdeményeznek az ismert képekről.
- Képekről felismerik a történetek, mesék szereplőit, felidéznek cselekményeket. Eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.
- Az irodalmi művek (népi, klasszikus, kortárs irodalmi művek) gyarapítják szókincsüket, a bibliai történetek gazdagítják egyházi szóhasználatukat.
- Bábozással, dramatizálással is kifejezik az irodalmi élményeiket.
- A "Kerekítő manó" képzésen tanultak alkalmazhatók az óvodai nevelés területén, szem előtt tartva a hagyományos óvodapedagógiai módszertant – opcionális.

Feladatunk:

- A közösségi élmény erősítése, személyiségfejlesztés.
- Erősítjük a mesetudat kialakítását a néphagyományunk őrzésével együtt.
- Élményszerű előadásmóddal, személyes kapcsolatot alakítunk ki a gyermekkel, ezzel érzelmi biztonságot nyújtva neki, ezzel segítse a gyermeket a meseélmény befogadására.
- Igényesen összeállított irodalmi anyagból, népünk hagyományait, jeles szokásait őrző, és a katolikus egyházi ünnepekhez kapcsolódó versekből, történetekből választunk.

- A keresztény nyelvezetet bemutatva ismertetjük meg a gyermekekkel a Bibliai történeteket, imákat, az egyházi ünnepkörökhöz kapcsolódóan.
- Ösztönözzük, erősítjük a nemzeti keresztényi tudat kialakulását.
- Irodalmi élményt nyújtunk a népi a klasszikus és kortárs irodalmi művekkel egyaránt.
- Mondókákkal, versekkel, dúdolókkal, népi dajkai hagyományokkal esztétikai, irodalmi élményeket biztosítunk a gyermekeknek
- Elősegítjük az önálló, saját vers/és mesealkotást, annak mozgással vagy/és ábrázolással történő megjelenítését.
- A mindennapos meseolvasással, verseléssel, mondókázással kiépítjük az irodalmi élmény befogadásának útját, a könyv szeretetét, az olvasás igényét, melyek a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan elemei.
- Bábozással, a közösen elkészített bábok használatával, esztétikus szemléltetőeszközök alkalmazásával fejlesztjük a társas kapcsolatokat, a szerepazonosulást, belső képalakulást, helyes, erkölcsi magatartásformákat.
- Dramatizálással fejlesztjük a gyermekek szókincsét, beszédkészségét, beszédkedvét, beszédaktivitását, anyanyelvi kultúráját, előadásmódját, az egyre finomabb nagymozgásokat, saját testükről alkotott képüket.
- A mesékkel mozgásba hozzuk a gyerekek képzeletét, megbékítjük félelmeikkel, erősítjük önbizalmukat

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Személyiségük sokoldalúan fejlődik, kialakulnak a helyes erkölcsi értékrend alapjai.
- Szívesen hallgatják, várják a mesemondást, érzelmileg átélik, azonosulnak a szereplőkkel, segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében,
- Folytatásos mesék szálait össze tudják kötni
- Ismert, számukra kedves meséket, történeteket találnak ki, azokat újra átéléssel eljátsszák, elbábozzák, dramatizálják kihasználva a drámajáték eszközeit.
- Felfedezik az ok-okozati összefüggéseket, fejlődik logikus gondolkodásuk.
- Fejlődik nyelvi kifejezőkészségük.
- Kialakul a szókincsük, megismerik a keresztényi nyelvezetet.
- Megszeretik, igénylik a szép, igényes könyveket, megbecsülik azokat.

- A mindennapos mesélést belső igényükké válik, megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik.

V.4. Ének, zene, játék, tánc

„Óvodával, annak zenéjével foglalkozni nem mellékes kis pedagógiai kérdés, hanem országépítés”²⁴

Célja:

A népi játékok, zenés tevékenységek a felnőtt minta spontán utánzása során, a gyermekek mindennap felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés, a közös játék örömét. A közös ének-zenei tevékenységek alkalmával a gyermekek zenei élményekhez jutnak, amelyek megalapozhatják a zenei anyanyelvüket. Ezáltal felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A vallási és világi ünnepek alkalmával számtalan lehetőség kínálkozik a zenei nevelésre, a változatos, ünnephez illő hangszerhasználatra, mellyel zenei esztétikai élményt is nyújtunk. A zene, az éneklés, a közös éneklés különös lehetőség a hit felé irányítás szempontjából is.

A zenei élmények átélésére napközben bármikor biztosítunk lehetőséget (csoportszobában, szabadban egyaránt), ezzel is megszépítve a hétköznapijainkat, fogékonnyá téve gyermekeinket a szép befogadására.

A néphagyományok ápolásához kapcsolódóan a néptánc (egyszerűbb elemeivel) helyet kap a csoportok életében, a szülőföldre való kötődést, a hazaszeretet megalapozását szolgálja. Ezzel is a mozgásfejlesztés, mozgáskultúra, az emberi kapcsolatok, az erkölcsi nevelés célkitűzéseit valósíthatjuk meg. A népzene hallgatása, az élő zenére történő mozgás, a népviselet együttesen esztétikai élmény biztosításán túl, segítik a hagyományok megismerését, továbbélését.

²⁴ Kodály Zoltán

Tartalom:

Népi mondókák és dalos játékok

A gyermekek

- Utánozzák a felnőtt énekét, mozgását.
- Érzékelik, hangszerekkel, változatos mozgással, hangszerhasználattal kifejezik a dalok, játékok, mondókák egyenletes lüktetését, ritmusát.
- Örömmel, szívesen és bátran énekelnek bármely napszakban.
- Észreveszik a hangszínekülönbségeket.
- A halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély közötti különbségeket érzékelik, kifejezik, kézzel mutatják.
- Elsajátítanak egyszerűbb tánclépéseket.
- A hagyományos, óvodai gyermekhangszerek mellett megismerkednek, népi hangszerekkel is, egyéni képességeiknek megfelelően használják.
- Megadott jelre dallamot bújtatnak.
- Felismernek rövidebb dallamokat.
- Önálló dalokhoz mozgásformákat alkotnak, játszanak.

Feladataink:

- Minden esetben szem előtt tartjuk a gyermekek életkori sajátosságait.
- Felkeltjük a gyermekek zenei érdeklődését, formáljuk zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát,
- Megszerettetjük a gyermekekkel az éneklést, és a népi játékokat, példaadással a szép, tiszta éneklésre szoktatjuk őket.
- Fejlesztjük a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, zenei alkotókedvét,
- Megismertetjük velük a népi játékokat gyermekdalokat, néptáncokat, néphagyományokat, ölbeli játékokat, mondókákat, művészi értékű gyermekdalokat, mődalokat, a gyermekeknek szóló egyházi énekeket, igényes zeneműveket, a kortárs művészeti alkotásokat, alapot adva a zenei műveltség megalapozására,

továbbfejlesztésére, zenei kreativitás fejlesztésére, az ünnepek által szerepet adva a nemzeti nevelésben az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

- A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles ünnepekhez fűződik.
- Megteremtjük a zenei élmények lehetőségét tervszerűen és spontán, bármikor a nap folyamán.
- Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.
- Biztosítjuk a zenei eszközöket és lehetőséget adunk azok használatára, megteremtve ezáltal a megfelelő érzelmi légkört a gyermekek zenei megnyilvánulásaihoz,
- Arra törekszünk, hogy a zenei anyag megválasztása, előadásmódja igényes legyen, a zenei anyanyelv megalapozása érdekében.

A fejlődés jellemzője az óvodáskor végére:

- Egy oktávon belül önállóan, biztonsággal énekeljenek.
- A mondókákat az „él hangsúlyos” magyar beszéd ritmusa szerint mondják.
- Legyenek képesek önálló dallamalkotásra.
- Ismerjék a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú közötti különbséget.
- Ismerje fel a dalokat dúdolásról, hangszerről, kezdő, belső, ill. záró motívumról,
- Legyen képesek dallambujtatásra.
- Ismerje fel a hangszínek finom eltéréseit.
- Végezzenek egyöntetű, esztétikus táncmozdulatokat, alakítsanak ki térformákat, kezdeményezzenek körjátékot.
- Hallgassanak szívesen hangszeres muzsikát, csendes komolyzenét, templomi orgonazenét, éneket.
- Alakítsanak ritmus-zenekart.
- Ápolják a népi, helyi, egyházi kultúra hagyományait.

V.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

„A rajzolás mindenfajta ábrázolás lelke és forrása, s minden tudomány gyökere. Aki olyan eredményeket ért el, hogy rajzolni tud, annak azt mondom, hogy a legértékesebb kincs birtokába jutott.”²⁵

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

Az ábrázolás nem más, mint a gyermeket körülvevő világ sokrétű újraalkotása, rendezése, átalakítása, mely a belső képek gazdagítására épül. A gyermeki világkép kifejezése, az egyén fejlettségének megfelelően.

Célja:

Megismertetni a gyermeket a különböző anyagokkal és a kézimunka technikai alapelemeivel. Ezek fejlesztik a gyermek tér, forma, szín képzeletbeli világát, a szép iránti vonzódását.

A műalkotások mellett a népművészeti elemekkel, esztétikus tárgyi környezettel történő ismerkedés a gyermek személyiségfejlesztésének legalább olyan hatékony eszköze, mint a játék.

A vallási kultúra fejlesztésére számtalan lehetőség van ezen a területen is, hiszen a bibliai történetek szemléltetése, azok változatos technikákkal történő vizuális kifejezése, képzőművészeti alkotások megtekintése, elhelyezése az óvodában (ikonok, reprodukciók, szobrok) mind, mind alkalmat adnak erre.

A gyermek:

²⁵ Buonarroti Michelangelo – olasz festő, szobrász, építész, költő, mérnök

- Az ábrázolás eszközeit (ceruza, ecset, kréta) helyesen fogja.
- Bátran kifejezi vágyait, elképzeléseit, emlékeit változatos módon és változatos eszközökkel.
- Önállóan választ színeket a környezetének képi megjelenítéséhez.
- Képes ritmus szerint különböző formákat, vonalakat, színfoltokat díszítés céljából alkalmazni.
- Különböző alkotásokat készít mintázással: agyagból, lisztgyurmából, gyurmából. Változatos technikákkal díszíti (karcolás, nyomat, egyéb anyagok hozzáadása).
- Megismeri, alkalmazza a változatos technikai eljárásokat: tépés, nyírás, ragasztás, szövés, hajtogatás stb.
- Képes egyszerűbb bábok, bábozáshoz használatos egyéb eszközök elkészítésére.
- Egyéni és kollektív képalkotást végez textiltől, fonálból, változatos, az anyaghoz illeszkedő technikai eljárások alkalmazásával.
- Terméseket, tárgyakat gyűjt környezetéből, melyeket felhasználva különböző alkotásokat, játékeszközöket, ajándéktárgyakat hoz létre.
- Megismerkedik műalkotásokkal, népi kézműves technikákkal.

Feladataink:

- Úgy alakítjuk ki a csoportszobát, hogy ott a gyermek nyugodtan, elmélyülten dolgozhasson.
- Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, lehetőséget biztosítunk.
- Törekszünk arra, és támogatjuk, hogy a gyermekekben megfogalmazódjon a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására szóló igény.
- Igyekszünk a vizuális tevékenységekhez minél több jobb minőségű eszközt biztosítani, így különböző anyagok, változatos technikák kipróbálására nyílik lehetőség.
- Az életkori sajátosságoknak, egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítjük a képi-plasztikai kifejezőképességét, komponáló-, térbeli tájékozódó-és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.

- Megismertetjük őket az eszközök használatával, a tevékenységek irányítása során, az alkalmazott technikai eljárásokhoz kapcsolódó tudnivalókat változatos szóhasználattal, érthető, az eljárásra jellemző kifejezésekkel mutatjuk be, gyarapítva ezzel szókincsüket.
- Előtérbe helyezzük a természetes anyagok, termékek felhasználását. Új megoldásokat keresünk a kreatív, környezettudatos gondolkodásra. Megőrizzük és tovább ápoljuk a „Teremtésvédő óvoda” címmel járó feladatainkat ezen a területen is, fenntarthatóságra nevelve a gyermekeket.
- A gyermek valamennyi alkotását értéként kezeljük.
- Szem előtt tartjuk a gyermekek manuális képességeik közötti különbséget és az élményanyaguk különbözőségét,
- Érvényesítjük a nevelési terület kívánta szenzomotoros fejlesztési lehetőségeket.
- Lehetővé tesszük a gyermekek számára az egyéni képességeik szerinti élményeik vizuális megjelenítését,
- Ösztönözzük a szülőket, hogy a gyermekeik számára otthon is biztosítsanak lehetőséget ábrázolásra és kérjük, hogy gyermekmunkákat becsüljék meg.
- A rajzolás, mintázás és kézi munka tevékenységek során a vallásos témájú alkotások is megjelennek, közvetítve a keresztény értékeket.
- Megismertetjük őket műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, eszközökkel, különös hangsúlyt fektetve a település régi, fazekas hagyományaira.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Szívesen és örömmel végezzenek ábrázoló tevékenységeket
- Ismerjék meg a néphagyományok értékeit.
- A vallási témájú műalkotásokat legyenek képesek saját gondolataik, érzéseik alapján elemezni.
- Biztonsággal, rendeltetésszerűen használják a vizuális tevékenységekhez használatos eszközöket
- Legyenek képesek érzelmeiket, gondolataikat vizuálisan kifejezni.
- Rajzaikban jelenítsék meg az apróbb részleteket, formákat,
- Alkalmazzák bátran a színeket,
- Legyenek téralkotásukban ötletesek és együttműködők,
- Legyen képes tárgyak térbeli kiterjedésének felismerésére, ezek megjelenítésére,

- Plasztikai munkái legyenek egyéniek, részletezőek,
- Örüljön alkotásának és a közösen elkészített kompozíciónak,
- Csodálkozzon rá a szépre, tudjon gyönyörködni benne,
- Ajándéktárgyak készítése közben különböző technikákat alkalmazzon,
- Élményeik megjelenítésére bátran alkalmazzák a képi kifejezés változatos eszközeit.

V.6. Mindennapos mozgás

Célja:

„Ép testben ép lélek” – tartja a mondás.

A gyermek legalapvetőbb szükséglete természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiség fejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

Ennek jegyében a rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a mozgásos játékok és feladatok célja: hozzásegíteni a gyermeket a szellemi tevékenységek kiteljesedéséhez, a gyermeki szervezet kiegyensúlyozott, egészséges növekedéséhez, teherbíró képességének, állóképességének erősítéséhez, természetes mozgásuk fejlesztéséhez, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításához, formálásához. A mozgáskultúra fejlesztése mellett elősegíti az alkalmazkodás képességét, térben való tájékozódását, helyzetfelismerését. A mozgás hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához, a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

Legfontosabb, hogy a mozgásfejlesztés során azon alapvető jellemvonásokat fejlesszük ki, mint az önfegyelem, kitartás, sportszerű magatartás, önkontroll, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, érzelemszabályozás – saját és mások elismerésére nevelés, társra figyelés. Ezek olyan emberi tulajdonságok, melyekkel elősegíthetjük az igazán jó keresztény ember „megformálását”.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- Szervezett mozgásos tevékenység

A gyermek:

- Örömmel, szívesen mozog.
- Megismerkedik a sporteszközökkel, és azokat szívesen használja.
- Célba dob labdával, babzsákkal.
- Önállóan is kezdeményeznek mozgásos játékokat.
- Egyensúly gyakorlatok végzése közben zárt lábbal áll.
- Csúszik, kúszik, mászik talajon, sávokban, padokon stb.
- Testfordulatokat tesz.
- Különböző módon, egyenletes tempóban, karlendítéssel jár.
- Biztosan fut, futás közben kikerüli a tárgyakat, személyeket.
- Padon, mozgásfejlesztő eszközökön, játékokon egyensúlyoznak

Feladataink:

- Az óvodai nevelés minden napján biztosítunk, minden gyermek számára, minél több lehetőséget a természetes mozgásra, megismertetünk a gyermekekkel minél több mozgásos játékot, régi népi játékokat, megteremtve ezzel a mozgás örömeinek átélését.
- Az óvodai élet minden napján biztosított az aktív, szabad játék, melyek mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgástevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.
- Megteremtjük a gyermek egészséges fejlődése feltételeit, biztosítva ez által a biológiai fejlődést, az edzettséget, az erő és az állóképesség fejlődését, mely a gyermekek teherbíróképességét erősítik.
- A tervszerű és spontán mozgás lehetőségével megalapozzuk, felerősítjük a gondozás és az egészséges életmód szokásrendszerének kialakulását, fontos szerepe adva az egészség megőrzésében, megóvásában, izomegyensúly kialakulásában, helyes testtartás kialakításában.
- Az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, tudatosan törekszünk a szabad levegő kihasználására, változatos eszközhasználat, tervszerű és spontán módon, az óvoda udvarán és a kirándulások alkalmával egyaránt.

- Kihasználjuk a tornaterem adta lehetőségeket és változatos tevékenységformákat teremtünk a rendelkezésünkre álló, többfunkciós mozgásfejlesztő eszközök használatával.
- A mozgás megszervezése során a megfelelő környezet biztosításával fokozott figyelmet fordítunk a baleset-megelőzésre.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek megismerkedhessenek más sporttevékenységekkel /pld: szánkózás, korcsolyázás stb./, széleskörű kooperatív mozgásos játékokkal
- Figyelembe vesszük az egyéni fejlettségi szintű gyermekeket, a feladatokat differenciáltan rendeljük az egyénekhez. A nehezebben oldódó gyermekeket próbáljuk e téren jobban aktivizálni, gátlásaikat feloldani, ezáltal sikerélményt biztosítva.
- A mozgásos feladatokat érthető, egyszerűen kifejezhető utasítások keretében adjuk. Az egyes mozgásformákban rejlő szépségeket szavakkal is érzékeltetjük.
- A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában, vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Szeretnek mozogni, teljesítőképességük növekszik, a mozgásos játékokban kitartóak.
- Mozgásuk összerendezett, ismerik az irányokat, térben tájékozottak.
- Versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor pontosan betartják a szabályokat.
- Állórajtból kiindulva futnak, egyéb ügyességi feladatokat elvégeznek.
- Tudnak ütemtartással járni, gyakorlatvégzésük összerendezett, esztétikus,
- A futásban kitartóak, állóképességük koruknak megfelelő.
- Gurulóátfordulást végeznek.
- A természetes járást ütemes járással változtatják.
- Az eszközöket a rendeltetésüknek megfelelően használják.
- Mozgásos játékokat szívesen játszanak, képesek a vereség feldolgozására.
- Önmaguk és társaik testi épségére vigyáznak
- Kialakul a testséma, mely meghatározó lesz az iskolai teljesítményben.

V.7. A külső világ tevékeny megismerése

„Minden általa lett, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett. Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága.”²⁶

Célja:

A teremtetett világ, a környezet szeretetére, védelmére nevelés, a környezettudatos magatartás és a környezetbarát életvitel megalapozása, komplex módon.

A gyermekek aktivitásuk és érdeklődésük a szűkebb és tágabb környezettel való ismerkedésük által olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek nélkülözhetetlenek az életkornak megfelelő tájékozottságban. Közben fejlődik képzeletük, gondolkodásuk, emlékezetük, megfigyelőképességük, társas magatartásuk, nyelvi kifejezőképességük.

Az ismeretszerzés folyamatában rácsodálkoznak a teremtetett világ szépségeire, séták, kirándulások alkalmával megismerkednek a természeti és tárgyi környezetükkel, nemzeti értékeinkkel, néphagyományainkkal. Kiemelt nevelési területünk a néphagyományörzés, néphagyományok ápolása, ezért a helyi népi kultúra értékeit, felkutatjuk, sokrétű tevékenység által átörökítjük. Szeretetét, védelmét, ápolását hangsúlyozzuk, tudatosítjuk, mert:

„akikben a mag jó földre hull, azok hallják a tanítást, magukévá is teszik és az egyik harminc, a másik hatvan a harmadik százszoros termést hoz.”²⁷

Meggyőződésünk, hogy a környezeti nevelésnek, a természet, a bennünket körül vevő állatvilág szeretetének és védelmének második legfontosabb területe a család után az óvoda. Ezt a feladatot már óvodáskorban el kell kezdeni, hiszen az egész életüket végigkísérő problémakörrel állnak szemben. Arra törekszünk, hogy gyermekeinkben minél korábban megfogalmazódjon a felismerés, hogy a természet egy és oszthatatlan, hogy az állatok, a természet védelme, a vizek tisztasága fontos és nélkülözhetetlen, s hogy ebben mi az emberek és személy szerint az ő feladatuk abban, hogy ehhez hozzájáruljanak.

A környezeti nevelés területén kiemelt feladatunk, hogy minden gyermek egyformán részesüljön a természet, a bennünket körül ölelő világ tevőleges megismerésében, hogy eljuthasson a különböző tanulmányi túrák helyszíneire. Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében feladatunk, hogy a különböző szociális háttérű gyermekeinket ugyanúgy megismertessük a szűkebb és tágabb környezetünkkel, a sokrétű növény és állatvilággal,

²⁶ János 1,3-4

²⁷ Márk 4,20

mindent, amit csak lehet, a saját élőhelyén, a maga természetes közegében. El kell vetnünk gyermekeinkben a magját annak az ismeretnek, hogyan élhetünk a környezetünkkel együtt békességben, vigyázva Földünk oly könnyen felboruló természeti egyensúlyára. Tanulják meg becsülni *az életet*, sajátjukat és a másét, legyen szó emberről, állatról, növényekről. Isten teremtett világát környezettudatos magatartásra ösztönzéssel élhető módon örökítsük tovább az eljövendő nemzedékeknek.

Az ONAP a *Külső világ tevékeny megismerése megnevezésű tevékenységforma* keretébe sorolja a matematikai tapasztalatok szerzését. Ebben a tevékenységformában építünk a gyermek, kíváncsiskodó, nyitott, aktív, természetére. Arra, hogy környezetét felfedezze, megismerje, hatást gyakoroljon reá. Így teremtünk alkalmat arra, hogy megszerezze matematikai jellegű tapasztalatait is. E közben tapasztalatokat szereznek formai, mennyiségi és téri viszonyokról. Sokoldalú, változatos tevékenykedés során alkalmazzák ezeket a tapasztalatokat, ismereteket. Alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemléletük. A közvetlen környezet megismerése közben formálódik a gyermekek mennyiségi, alak, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemlélete. A spontán szervezett tapasztalatszerzések során bővül a gyermekek matematikai szókincse, mely elősegíti az önálló véleményalkotását, döntési képesség fejlődését, úgy a kortárs kapcsolatokban, mint a környezet alakításában.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek:

- Megismeri az óvodában dolgozó felnőttek munkáját,
- Tapasztalatokat, ismereteket, adatokat gyűjt a szűkebb és a tágabb környezetről,
- Tanulmányi kirándulásokon vesz részt.
- Megfigyeli az évszakok változásait,
- Tapasztalatokat szerez az időjárás és az öltözködés összefüggéseiről,
- Gyakorolja a közlekedés szabályait,
- Megfigyeli a napszakok változásait,

- Megnevezi a testrészeket,
- Gondoza a környezetében lévő növényeket és állatokat,
- Felismeri a színek világosabb és sötétebb árnyalatait.
- Séták, kirándulások, helyi programok alkalmával ismereteket szereznek különböző intézmények tevékenységeiről (rendőrség, tűzoltóság, katasztrófavédelem, orvos stb.)

Matematikai tapasztalatok terén a gyermek:

- Összehasonlításokat, méréseket végez, kísérletezik
- Mennyiségi és formai tapasztalatokat szerez,
- Felismeri a halmazállapot változásokat,
- Helyesen használja a matematikai fogalmakat.

Feladataink:

- Biztosítjuk a gyermekek széleskörű tapasztalatszerzését az óvodai élet során, amely a gyermekek aktivitására, érdeklődésére épül, figyelembe véve a gyermekek már meglévő ismereteit, egyéni képességeiket.
- Közvetlenül és közvetve segítjük a fontos ismeretelsajátítást a gyermekeket körülvevő világról. Fejlesztjük a gyermekek valóságtudatát, a társadalmi környezet minél szélesebb körű megismertetésével. Pozitív érzelmi viszonyt alakítunk ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, a valóság felfedezése során.
- Tárgyi kultúránk értékeinek szeretetét és védelmét sokoldalú tevékenységek során ismertetjük meg, különös tekintettel a szülőföld, a hazai táj, a helyi hagyományok, a néphagyományok, szokások ápolására, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ennek szeretetét, védelmét.
- Megismertetjük, a gyermekeket a természetvédelemmel, tudatosítjuk annak fontosságát.
- Elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeik fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében nagy hangsúlyt helyezünk a fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására. Ápoljuk a „Teremtésvédő óvoda” címet.

- Igyekszünk minél hatékonyabban bevonni a gyermekeket is a közvetlen környezet védelmébe.
- Bekapcsolódunk a helyi egyházak életébe, közösségi programjaiba.
- Arra törekszünk, hogy valamennyi tevékenységi forma keretén belül „megtaláljuk”, és biztosítsuk a matematikai tapasztalatszerzés lehetőségét. Felkeltjük gyermekeink figyelmét is erre, ösztönözzük őket újabb felfedezésekre. Pld: szabályjátékokban, ábrázoló tevékenységekben, mozgásos tevékenységekben.
- A közvetlen környezet megismerése közben kialakítjuk a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletét,
- Bővítjük a gyermekek matematikai tapasztalatait, matematikai szókincsét.
- Mérési, összehasonlítási feladatokat biztosítunk a számfogalom megalapozása érdekében.
- A gyermekek aktivitásának biztosításával lehetőséget teremtünk – közvetlen környezetükkel és matematikai tapasztalatokkal kapcsolatos kifejezések tudatos, példakövető alkalmazásával a választékos szóhasználatra, párbeszédes formában is, így valósítjuk meg az anyanyelvi nevelést.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Ismerik a családjaikra vonatkozó adatokat.
- Tudnak különbséget tenni az évszakok között,
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat,
- Képesek felsorolni a testrészeket,
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában,
- Ismeri a közlekedési eszközöket és tudják őket rendszerezni,
- Felismerik és megnevezik környezetük színeit, azok világos és sötét árnyalatait,
- Szétválogatják a tárgyakat tulajdonságaik és rendeltetésük szerint,
- Érti a helyeket kifejező névutókat. Képesek gondolatait érthetően kifejezni.

*„A természet örök törvényét forгатni ne szűnjetek, benne az Istennek képe leírva
vagyon.”²⁸*

²⁸ Vörösmarty Mihály

V.8. Munka jellegű tevékenység

„Mindazt, amit szeretnétek, hogy megtegyenek nektek az emberek, tegyétek meg ti is nekik.”²⁹

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból kibontakozó, örömmel és szívesen végzett, aktív tevékenység. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a cselekvő tapasztalatszerzés.

Célja:

A munka megszerettetése, olyan készségek kialakítása, amelyek elmélyítik a gyermekek közösségi kapcsolatait és növelik felelősségérzetüket, a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A cselekvő tapasztalás lehetőséget ad a közvetlen tapasztalatszerzésre, az ismeretek bővítésére, a munka és munka jellegű tevékenységek segítik a saját és mások elismerésére nevelésben. A munka tudatos irányítása pedagógiai szervezést, együttműködést igényel, amelyben szükséges a folyamatos, konkrét, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő, pozitív értékelése. A segítségnyújtás, az egymásra való odafigyelés, a megbízhatóság, a bizalom, a munka iránti tisztelet, megbecsülés – mint keresztényi értékek jól fejleszthetők. A gyermeki munka megszerettetésén keresztül, változatos tevékenykedtetés során olyan attitűdök, készségek, képességek, szokások alakulnak ki, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek környezethez való viszonyát, közösségi kapcsolatait, kötelességeik – és felelősségvállalásuk alakulását. A felelősségvállalás eszközei a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Területei:

Önkiszolgálás

Megismertetjük a gyermekeket az önkiszolgálás során a saját személyükkel kapcsolatos feladatokkal, a tevékenységek helyes sorrendjével: testápolás, öltözködés, saját holmijuk rendben tartása, környezetük megóvása, kultúrált étkezési szokások elsajátítása gyakorlással.

²⁹ Máté 7,12

A közösség érdekében végzett munka

Naposi tevékenység – a közösség érdekében végzett, kezdetben önként vállalt, később kialakított szokásrendszer szerint történő, aktív tevékenység, közösségi megbízatás, szem előtt tartva az egyéni képességeket, fejlettségi szintet.

- étkezésnél terítés, rendrakás, teremrendezés stb.

A csoport életéhez kapcsolódó állandó feladatok – mindazon feladatok ellátását jelenti, melyekre a gyermek életkorából adódóan képes.

- pl. teremrendezés

Az alkalomszerű munkák, és egyéni megbízatások – az óvodapedagógusnak és más felnőttnek megsegítésére irányuló, időről-időre, szabályosan ismétlődő, és alkalmi megbízatás összessége.

- környezetalakítás

- ünnepre való készülődés stb.

Évszakoknak megfelelő tevékenység – a környező világ megismerését szolgáló tevékenységek rendszere.

- élősarok gondozás, magvak, termések gyűjtögetése stb.

- udvari munkába való bekapcsolódás

- környezet, növény és állatgondozás stb.

A gyermek:

- Elvégzi az önkiszolgálással kapcsolatos feladatokat,
- Ügyel környezetére esztétikai rendjére,
- Segít társainak és a felnőtteknek,
- Szívesen vállal alkalmi megbízásokat,
- Gondozza a környezetében lévő növényeket és állatokat,
- Részt vesz a kerti munkában,
- Ellátja a naposi feladatait.

Feladataink:

- Megtanítjuk a gyermekeket a feladatok elvégzése során a rendszerességre, célszerű sorrendiségre.
- Megismertetjük a munka eszközeit, azok ésszerű használatát,
- Figyelembe vesszük, hogy a munka a játékkal megegyező sajátosságú,
- Megteremtjük az önálló munkavégzés lehetőségét, olyan munkát bízva a gyermekekre, amely elvégzésére megerőltetés nélkül képesek,
- Biztosítjuk az aktivitást és a munka állandóságát és folytonosságát,
- Fel-és megerősítjük a munka szükségességének érzését,
- Lehetővé tesszük, hogy az önálló munkavégzéssel a gyermekek elsajátítsák a szükséges készségeket, lássák munkájuk hasznosságát.
- A változatos munka jellegű tevékenységek során lehetőséget teremtünk a kötetlen beszélgetésre, a feladatokra jellemző egyes mozzanatok elvégzése során megismerkednek a munkához kapcsolódó kifejezésekkel, alkalmazzák azokat.
- A gyermek értékelése folyamatos, konkrét, reális, saját magához mérten fejlesztő jellegű.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Részt vesznek a csoportszoba rendezésében,
- Ötleteikkel segítik az óvónő munkáját,
- A naposok önállóan megterítik az asztalt és az étkezés után elrendezik.
- Egész nap folyamán segítenek a szükséges eszközök szétosztásában, elrakásában,
- A naposok egyre önállóbban végzik el a feladataikat,
- Önállóan és folyamatosan gondozzák a csoportszoba, az elősarok és a kert növényeit és állatait.
- Vigyáznak a külső – belső környezetük rendjére és tisztaságára.

V.9. A tevékenységben megvalósuló tanulás

„Tanítsd a gyermeket a neki megfelelő módon, s mikor már megvénhedik, akkor sem tér el attól.”³⁰

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán, természetes és szimulált környezetben, szervezeti és időkeretben megvalósuló tevékenység a gyermek részéről, mely átszövi az egész óvodai életet. A már meglévő ismeretekre építve, az így szerzett tapasztalatok, élmények a teljes személyiség, fejlődését, képességek fejlesztését támogatják. Olyan kölcsönös folyamat, melyben az elfogadás és elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése biztosított. Az óvónő részéről komplex módon megvalósított tervszerű, tudatos, párhuzamos tevékenység mely tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Formái:

- Utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- Spontán játékos, cselekvéses tanulás, tapasztalatszerzés
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
- Gyakorlati probléma- és feladatmegoldás
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek

³⁰ Példabeszédek 22,6

A szervezett tanulás időkeretei életkoronként:

	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek (*)
Verselés, mesélés	naponta 5-10'	naponta 10-15'	naponta 15-20'
Ének, zene, népi játékok, tánc	heti 1x 10-15'	heti 1x 15-20'	heti 1x 20-30'
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	heti 1x 10-15'	heti 1x 15-20'	heti 1x 20-30'
A külső világ tevékeny megismerése	heti 1x 10-15'	heti 1x 10-15'	heti 1x 20-25'
A külső világ tevékeny megismerése (téri – formai – mennyiségi összefüggések)	----	heti 1x 10-15'	heti 1x 20-25'
Szervezett mozgásos tevékenység	heti 1x 15-20'	heti 1x 20-25'	heti 1x 30-35'
Irányított mindennapos mozgásos tevékenység	naponta 1x 5-6'	naponta 1x 7-8'	naponta 1x 9-10'
Mozgásos szabályjáték	naponta 1x 4-5'	naponta 1x 7-8'	naponta 1x 9-10'
Hitre nevelés	naponta 1x 4-5'	naponta 1x 8-10'	naponta 1x 10-15'
Fakultatív hitoktatás	---	heti 1x 10-15'	heti 1x15-20'

(*) A nagycsoportos gyermekek a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében naponta összesen 45 perces időkeretben, **kötött, és/vagy kötetlen szervezeti formában** vesznek részt a feladatra differenciált, egyéni terhelhetőséghez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben.

A fejlesztés megvalósulhat a szervezett tevékenységek során, egyéni, külön

Célja:

Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, kíváncsiságának felkeltése, az alkotásvágyának, felfedezés vágyának kibontása, a gyermeki tevékenység elismerése, kompetenciáinak fejlesztése, a keresztény értékeknek megfelelő attitűdök, követési minta erősítése, képességek fejlesztése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésben valósul meg.

Feladataink:

- Olyan motivált állapotot hozunk létre, mely során a külső és belső késztetések találkoznak, ez által szabadon dönthet a gyermek a tanulási tevékenységről.
- A közvetlen és elsődlegesen cselekvéses tanulás lehetőségének biztosítása, az egyéni adottságok, az optimális terhelhetőség figyelembevételével, a motiváció folyamatos fenntartása mellett.
- A tanulás akadályba ütközése esetén, a gyermek egyéni felzárkóztatására lehetőséget teremtünk.
- Tehetséggondozásra is kiemelt figyelmet fordítunk.
- A tanulás feltételeként biztosítjuk a gyermek számára a cselekvő aktivitás lehetőségét.
- Az eredményes tanulási folyamat érdekében, változatos módszerek alkalmazásával biztosítjuk az érdeklődés fennmaradását.
- Megteremtjük a lehetőségét, több érzékszervet megmozgató folyamatos tapasztalásra. Erősítjük a kreativitást.
- Biztosítjuk a felfedezés, alkotás lehetőségét.
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a tevékenységben megvalósuló tanulást.
- Az odaforduló, ráfigyelő, bátorító, ösztönző, véleménykérő, tanácsadó, állandó jelenlétet biztosító, támogató pedagógusi attitűdök alkalmazásával biztosítjuk a gyermek számára a tanulásban a szabadságot.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

A) a testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

– elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés fő szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érette válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A 3 éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Mit tehetünk, hogy megkönnyítsük az átmenetet?

Feladataink:

Óvodapedagógusok, mint legkompetensebb személyek, prevencióval kezeljük a problémákat:

- Ráhangoljuk a gyermekeket az iskolai átmenetre,
- Felkészítjük, tájékoztatjuk a szülőket a gyermekek érdekeit szem előtt tartva.
- A legfontosabb tudnivalókról információkat nyújtunk.
- Meghívjuk a tanító néniket, lehetőséget biztosítunk a bemutatkozásra, személyes konzultációkra.

- Az iskolával kapcsolatosan a pozitívumokat hangsúlyozzuk, ellátogatunk, közös programokat szervezünk.
- Nagyon fontos, hogy a tanító nénik részére biztosítsunk személyes tapasztalatszerzési lehetőségeket az óvodai életről, az ott folyó munkáról.

„Úgy gyönyörködj a fiatalokban, mint akik Téged folytatnak majd.

De ne magad vágyait, emlékeit álmodd újra bennük,

Ne kényeztesd, ne ünnepeld, ne szidd,

Inkább szeresd érdemük szerint, becsüld meg őket.

Légy okos ellenállás, jó gát, tiszta meder,

Hogy növekedjenek, mint súly alatt a pálma,

Hogy önerejükből törhessenek utat maguknak,

S ne nyelje el őket a lápok iszapja,

S a sivatag homokja.”³¹

³¹ Keresztúri Dezső

VII. GYERMEK-ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM

„Ránk van bízva ez a világ, minden lehetőségével, minden értékével.”³²

A gyermekvédelmi munka elsődleges célja a prevenció. A megelőzés feladata, hogy feltárásra kerüljön minden olyan körülmény, amely veszélyezteti a gyermeki jogok védelmét, illetve a gyermek egészséges és kiegyensúlyozott testi, lelki, szellemi fejlődését.

Feladataink:

- Az óvodába lépést megelőzően minden gyermeket meg kell látogatni a családi környezetében.
- Valamennyi óvodapedagógus kötelessége, hogy folyamatosan kísérje figyelemmel a csoportba járó gyermekek életét, amennyiben nem kívánatos eseményt tapasztalnak, vegyék fel a kapcsolatot a családokkal, segítsék nevelési tanácsokkal, továbbá a fentiekben megfogalmazottak szerint járjanak el.
- Megkülönböztetett figyelmet fordítsanak a nagycsaládosokra, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.
- A családlátogatások alapján, a Csoportnaplóban rögzítjük a tapasztalatokat, személyre szólóan. Különös figyelemmel vagyunk a
 - családi kapcsolatok „milyenségére”,
 - gyermeki személyiségben rejlő információkra
 - családon kívüli környezetre,
 - esetleges „váltakozó” párkapcsolatokra,
 - életvitelre,
 - megélhetési módra, lehetőségekre,
 - élvezeti cikkek fogyasztására.

A gyermekvédelmi feladatok ellátása elsősorban a Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata, melyet külön, Gyermekvédelmi munkatervben kell rögzíteni.

Felülvizsgálata éves szinten, illetve a jogszabályi változásokat követően történik.

³² Korzenszky Richárd

Az igazgató feladata:

- Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok hatékonyabb ellátása érdekében kiépíti a szakmai jelzőrendszert az óvoda és az EGYMI között.
- Folyamatosan koordinálja, figyelemmel kíséri, segíti a Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkáját.

Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata:

- Minden nevelési év elején, legkésőbb szeptember 30-ig felveszi a kapcsolatot valamennyi óvodapedagógussal, akik a családlátogatások alapján felmérték az újonnan érkező gyermekek szociális és egyéb, a család életét befolyásoló körülményeit. Az itt szerzett tapasztalatok alapján saját nyilvántartásba vesz az esetleges érintett, folyamatos felügyeletet igénylő gyermekeket, figyelembe véve az adatok védelmére vonatkozó előírásokat. A már óvodás gyermekekről ismételt, informálisan tájékozódik.
- A nyilvántartás értelmében a szükséges lépéseket megteszi az alábbi sorrendben:
 - Ismételt családlátogatást végez az érintett gyermek óvodapedagógusával,
 - Amennyiben indokolt, értesíti a Gyermekjóléti Szolgálatot, illetve a Polgármesteri Hivatal Gyámügyi Osztály illetékesét.
 - Rendkívüli segélykérelem benyújtását kezdeményezi a Polgármesteri Hivatal Népjóléti Irodája felé.
- Gyermekbántalmazás vélelme, vagy más, pedagógiai eszközzel meg nem szüntethető, veszélyeztető tényező megléte esetén értesíti az igazgatót, aki a Gyermekjóléti Szolgálat vagy a Gyámhatóság felé értesítést tesz.
- A Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős éves szinten információcserét tart az óvodapedagógusokkal.

Záró gondolatok

Mindnyájan nagy várakozással és izgalommal haladunk a hivatástudat és felelősség vezérelte úton. Eleinte csak bízunk benne, de most már valamennyien hisszük, hogy ez az út nekünk volt elrendelve. Tudjuk, hogy:

*„Isten nem ígért örökké kék eget,
Életünket átszövő virágos növényeket.
Isten nem ígér napot eső nélkül,
Gond nélküli örömet, Békét jajszó nélkül.*

*De Isten erőt ígért a napra,
Munkára pihenést, fényt az utunkra,
Kegyelmet bajunkra, égi segítséget,
Nem múló részvétet, örök szeretet.”*

(Annie Jhonson Flint)

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A Pedagógiai Program érvényes: 2025. 09. 01.-től

Felülvizsgálata: Szükség szerint, a Törvényi változásokat követve.

Ezzel egyidejűleg a 2018. szeptember 01-jétől érvényes Pedagógiai Program hatályát veszíti.

Hódmezővásárhely, 2025.08.31.

.....
Patócsné Körösi Katalin

Igazgató

Záradék

I. A Pedagógiai Program felülvizsgálata, elfogadása

A Kertvárosi Katolikus Óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület felülvizsgálta, módosította, a szükséges változtatásokat elvégezte.

A 2025.08.27.-én megtartott Alakuló értekezleten az abban foglaltakkal egyetértését kifejezte és 100 %-os szavazással elfogadta.

Az óvoda Pedagógiai Programját az intézmény valamennyi csoportjában minden nevelési év elején ismertetik az óvodapedagógusok.

További betekintésre az igazgatónál található, erre a célra készített példány áll lehetőségre, melyet előzetes egyeztetés alkalmával bármikor elkérhetnek a szülők.

Jegyzőkönyv

A Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság által fenntartott és működtetett Kertvárosi Katolikus Óvoda nevelőtestülete részére Patócsné Kőrösi Katalin Igazgató, Alakuló nevelőtestületi értekezlet alkalmából a felülvizsgált, átdolgozott Pedagógiai Program tartalmát egybefüggően ismertette.

A nevelőtestület a felülvizsgált, módosított Pedagógiai Programot elfogadta.

1. Borsos Anett	
2. Czuczi Réka	
3. Csertusné Varga Zita	
4. Dr. Bónisné Szent Judit	
5. Erdélyi – Farkas Imola	
6. Gergelyné Győri Zsanett	
7. Gyulafalviné Hegyi Mónika	
8. Hertelendy Zsófia	
9. Hlavátsch Hajnalka Veronika	
10. Kis Roxána Márta	
11. Kisné Olasz Ágnes	
12. Kovács – Szabó Erika	
13. Mészárosné Vacs Andrea	
14. Rónaszéki Ildikó	
15. Szabó Ibolya	

Hódmezővásárhely, 2025. 08.27.

.....

Gulyásné Pintér Kitti

Igazgató helyettes

Jkv.

.....

Patócsné Kőrösi Katalin

Igazgató

A Kertvárosi Katolikus Óvoda felülvizsgált, módosított Pedagógiai Programját a fenntartó megismerte és **Jóváhagyta:**

.....
Dr. Lipcsei Imre
SzeGeKIF Főigazgató

Szeged, 2025. 08.31.

Egyetért:

A Szent – Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság által fenntartott és működtetett Kertvárosi Katolikus Óvoda Szülői Közossége a módosított Pedagógiai Programot megismerte és az abban foglaltakkal egyetért.

Hódmezővásárhely, 2025.08.27.

.....
Dr. Antalóczy Fanni
Szülői Közösség elnöke